

ANNUAL REPORT

รายงานประจำปี

การดำเนินงานสร้างความรอบรู้

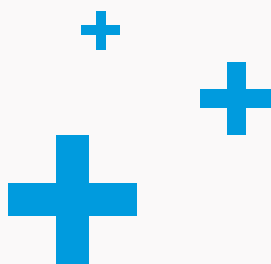
ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพร่วมกับเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กลุ่มพัฒนาเครือข่ายและวิชาการ กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สารบัญ

หน้า เรื่อง

1

คณะผู้จัดทำ

2

ส่วนที่ 1 นโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

1.1 นโยบายกระทรวงสาธารณสุข และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1.2 แนวทางการขับเคลื่อนการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

1.3 ข้อมูลเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

6

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค

2.1 กิจกรรมการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย อย. น้อย

2.2 กิจกรรมการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร.

2.3 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ อสม. คุ้มครองผู้บริโภค ดูแลผู้สูงอายุ

2.4 กิจกรรมการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่ายภาคประชาชน

40

ส่วนที่ 3 ชุมชน บวร.ร. และสถานศึกษา (โรงเรียน อย.น้อย) ที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น
(Best Practice) และโดดเด่นดีเยี่ยม (Best of the Best) ในการสร้างความรู้
ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

94

ส่วนที่ 4 ผลการประเมินความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุรโชค ต่างวิวัฒน์
เภสัชกรเลิศชาย เลิศวุฒิ
เภสัชกรหญิงวารีรัตน์ เลิศนที

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
ผู้อำนวยการกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

คณะทำงาน

นางสาวจุไรรัตน์ ฤทธอมกิจ
นางสาวกมลวรรณ อินท๊ะพันธุ์
นางสาวกัญญ์ อุ่นงามพันธุ์
นางสาวสุภาภรณ์ ปิ่นพล
นายวัศพล เป้นจันทร์
นางสาวชลิตา ใจสมัคร
นางสาวกชวดี เจริญทิพย์
นางสาวกรรติเพชร วงษ์ชาติ
นางสาวอารียา โกสילה
นางสาวกศนีย์ มีมอญ

นักวิชาการอาหารและยาชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
นักวิชาการอาหารและยาชำนาญการ
นักวิชาการอาหารและยาปฏิบัติการ
นักวิชาการอาหารและยา
นักวิชาการอาหารและยา
นักวิชาการอาหารและยา
นักวิชาการเผยแพร่
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ภาคีเครือข่าย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
เครือข่าย บวร.ร. และเครือข่ายโรงเรียน อย.น้อย
เครือข่ายหน่วยงานภาคประชาชน

ส่วนที่ 1 นโยบายและแนวทางการขับเคลื่อน

กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบาย “ยกระดับการสาธารณสุขไทย สุขภาพแข็งแรงทุกวัย เศรษฐกิจสุขภาพไทยมั่นคง” ซึ่งมีนโยบายสำคัญคือ “คนไทยห่างไกลโรค และภัยสุขภาพ” และ “สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสุขภาพภาคประชาชน” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ของ อย. คือ การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริโภคมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Smart Consumer) ได้อย่างปลอดภัยและสมประโยชน์ภายใต้นโยบายการดำเนินงานมุ่งเน้น 11 ประเด็น ทิศปึก อย.ไทย ให้เป็นที่ 1 ซึ่งหนึ่งในเป้าประสงค์หลัก คือ การยกระดับการคุ้มครองผู้บริโภค และการสนับสนุนนโยบายลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs แสดงดังภาพที่ 1

นโยบายกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การพัฒนางานสาธารณสุข
ตามแนวพระราชดำริ

ยกระดับ 30 บาทรักษาทุกที่
เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ

เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพจิต
และบำบัดยาเสพติด

คนไทยห่างไกลโรค และภัยสุขภาพ

สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสุขภาพ
ภาคประชาชน

จัดระบบบริการสุขภาพ
เพื่อกลุ่มเปราะบาง และพื้นที่พิเศษ

เพิ่มศักยภาพเศรษฐกิจสุขภาพ
สู่ Medical & Wellness Hub

บริหารจัดการทรัพยากรสาธารณสุข

แผนดำเนินการคุ้มครอง ผู้บริโภค ยุทธศาสตร์ที่ 2

พฤติกรรมเลือกบริโภคอย่างมีวิจารณญาณ

ระดับความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

สร้างความรอบรู้ 3 กลุ่มวัย

- ความรอบรู้ ในชุมชนและสถานศึกษา
 - เครือข่าย บวร.ร.
 - กิจกรรมผู้สูงอายุวัยเก๋า คิดได้ใช้เป็น
 - โรงเรียน อย.น้อย
- กลไก อสม.
- ความร่วมมือกับหน่วยงานภาคประชาชน

สื่อสารความรู้

- องค์ความรู้และสื่อที่เหมาะสมตามกลุ่มวัย
- หลักสูตรสร้าง อสม. คุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและแกนนำสื่อสารผลิตภัณฑ์สุขภาพในโรงเรียน
- ศูนย์การเรียนรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพบนระบบออนไลน์ FDA Center

ยกระดับการสาธารณสุขไทย สุขภาพแข็งแรง เศรษฐกิจสุขภาพไทยมั่นคง

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ได้จัดทำโครงการส่งเสริมความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทุกกลุ่มวัย “คนไทยคิดได้ ใช้เป็น” ดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทุกกลุ่มวัย (Population base) ผ่านภาคีเครือข่ายทั้ง โรงเรียน อัย.น้อย /ภาคประชาชน /อสม. คุ้มครองผู้บริโภค /อสม.CG (Care giver) และดำเนินงานโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Base) ผ่านเครือข่าย บวร.ร. เพื่อสื่อสารปัจจัยเสี่ยง ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ภายใต้แนวคิด “คนไทยคิดได้ ใช้เป็น” โดยมุ่งหวังให้ประชาชน มีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มมากขึ้น มีการตัดสินใจด้านสุขภาพที่ดี ลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ นำไปสู่การสร้างสุขภาวะที่ดีต่อไป ด้วยแนวทางการดำเนินงาน 3S Plus แสดงดังภาพที่ 2

3S Plus กลยุทธ์ในการขับเคลื่อน เสริมสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่เพียงพอให้กับประชาชน

S1

Start up

เป้าประสงค์ :

ขยายจำนวนภาคีเครือข่าย
ร่วมดำเนินงานให้ครอบคลุม

กลไก :

- เป็นพี่เลี้ยงเสริมพลัง
- สนับสนุนงบประมาณ

เป้าหมาย :

- เพิ่มจำนวนชุมชน บวร.ร. ในจังหวัดใหม่
- เพิ่มจำนวน รร. อัย. น้อย ร้อยละ 5

S2

Strengthening

เป้าประสงค์ :

พัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน

กลไก :

- ลงพื้นที่เยี่ยมติดตาม
- สนับสนุนสื่อและองค์ความรู้

เป้าหมาย :

- จำนวนนวัตกรรมทางสังคม
- จำนวนองค์กร/ชุมชน/โรงเรียนต้นแบบ

S3

Scaling up

เป้าประสงค์ :

ขยายและต่อยอดผลงาน
ร่วมขับเคลื่อนงานกับ อัย.

กลไก :

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ถอดบทเรียน

เป้าหมาย :

- ผลงานที่มีความโดดเด่นดีเยี่ยม
สู่คลังความรู้ฐาน คบส.

+ Plus

ประเด็นที่อยู่ในความสนใจ

ประเด็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (โรค NCDs)

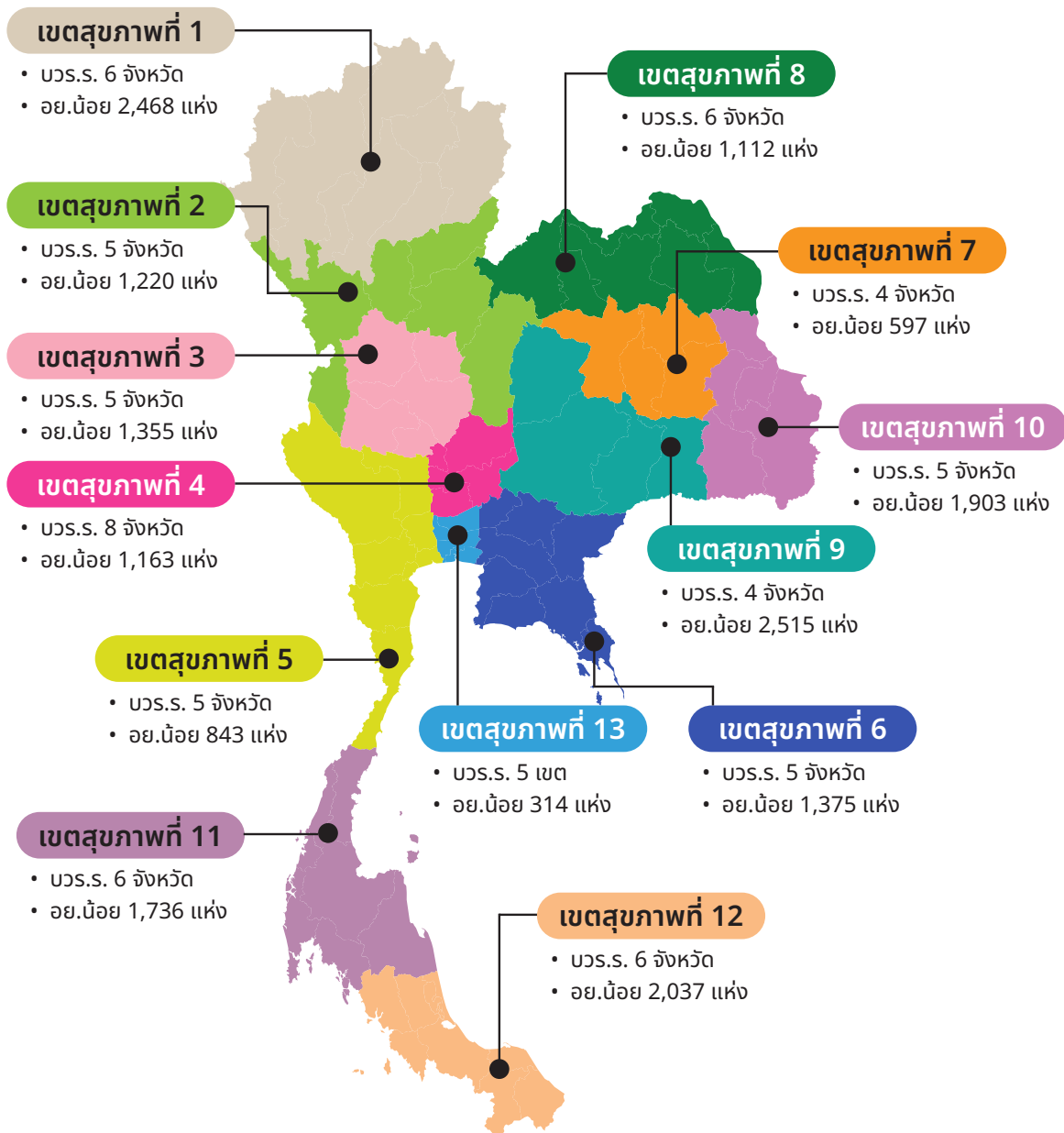
- ชุดความรู้และสื่อเกี่ยวกับการลดและการจัดการปัจจัยเสี่ยงโรค NCDs
- ประเด็นสื่อสาร “รู้จักริธีนับคาร์บ”

ประเด็นผู้สูงอายุ

- กิจกรรมผู้สูงอายุวัยเก๋า คิดได้ใช้เป็น
- สร้าง อสม. คุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ข้อมูลเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

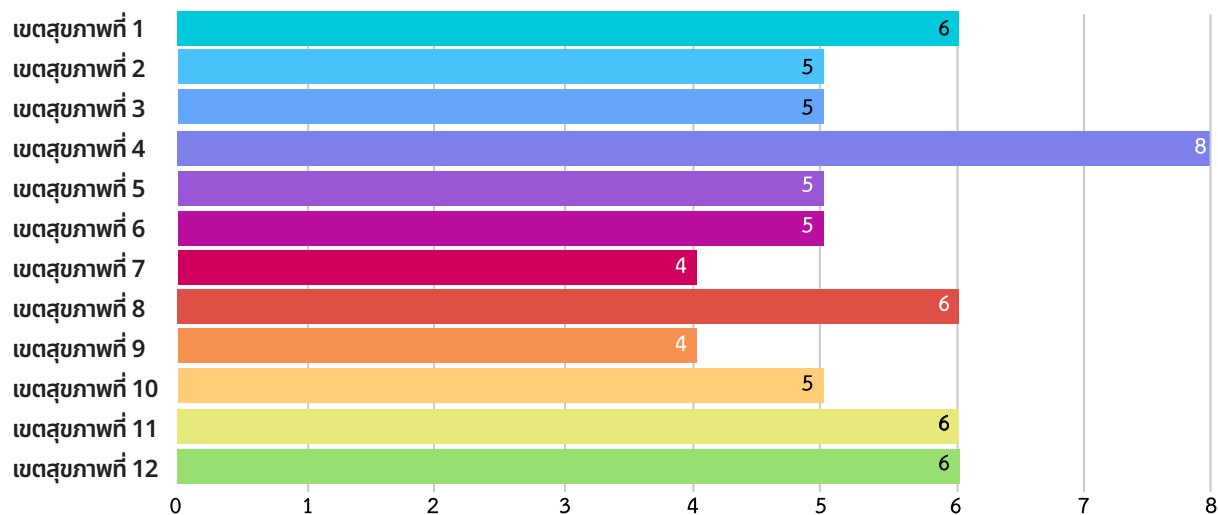
ปัจจุบัน อย. มีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ กระจายครอบคลุมทั้งประเทศ แสดงดังภาพที่ 3

*ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2568

ภาพที่ 3 เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพครอบคลุมทั้งประเทศ

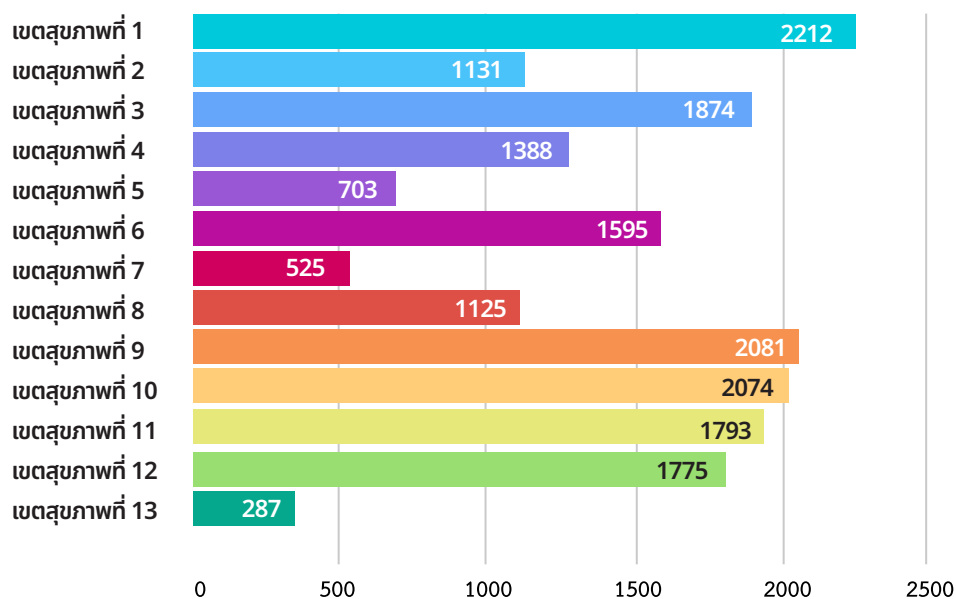
ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 มีจำนวนชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. สะสมรวม
ทั้งหมด 355 ชุมชน ครอบคลุม 65 จังหวัด แบ่งข้อมูลจำนวนจังหวัดตามพื้นที่เขตสุขภาพ แสดงดังภาพที่ 4

*ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2568

ภาพที่ 4 จำนวนจังหวัดที่มีการดำเนินงานชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ แบ่งตามรายเขตสุขภาพ

ในขณะเดียวกัน มีโรงเรียน อย.น้อย ที่ร่วมดำเนินงานสะสมทั่วประเทศ จำนวน 19,452 โรงเรียน
มีนักเรียน อย.น้อยหญิงมากกว่า 400,000 คน ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งประเทศ แบ่งข้อมูล
ตามจำนวนโรงเรียน อย.น้อย ตามพื้นที่เขตสุขภาพ แสดงดังภาพที่ 5

*ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2568

ภาพที่ 5 จำนวนโรงเรียน อย.น้อย สะสมแบ่งตามรายเขตสุขภาพ

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค

2.1 กิจกรรมการสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย อย.น้อย

2.1.1 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับครูแกนนำ อย.น้อย ทั่วประเทศ

จัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียน อย.น้อย ร่วมกับคณะกรรมการครูแกนนำ อย.น้อย ระดับประเทศ วันที่ 23-24 มกราคม 2568 ณ โรงแรมใบหยก สกาย กรุงเทพมหานคร “สอนนับคาร์บ อ่านฉลากโภชนาการ ปลุกฝังต่อให้เยาวชนห่างไกล NCDs” โดยมีคณะกรรมการครูแกนนำ อย.น้อย และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการอบรมฯ จำนวน 120 คน โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การชี้แจงแผนการดำเนินกิจกรรม อย.น้อย ร่วมกับคณะครูแกนนำ อย.น้อย ระดับประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 แบ่งกลุ่มประชุมระดมสมอง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียน อย.น้อย ร่วมกับคณะกรรมการครูแกนนำ อย.น้อย ระดับประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 5 กลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุง การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน อย.น้อย / อย.น้อย ^[Plus] และแนวทางการปรับโลโก้ อย.น้อย (Rebranding) การเสริมทักษะความรู้วิธีการนับคาร์บ เพื่อลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน Best of the Best ประจำปี พ.ศ. 2567 ให้แก่ครูแกนนำ อย.น้อย และเทคนิคการผลิตสื่อออนไลน์ เทคนิคโซเชียลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารออนไลน์ โดยแบ่งกลุ่มปฏิบัติ จำนวน 5 กลุ่ม โดยมีผลงานคลิปวิดีโอที่ได้จากคุณครูแกนนำ อย.น้อย จำนวน 5 ผลงาน และต่อยอดขยายผลร่วมกับนักเรียน อย.น้อย มีผลงานคลิปวิดีโอ “อย.น้อยมาเช็ก ห่วงไกล NCDs” จำนวน 245 ผลงาน (จาก 61 จังหวัด) รวมจำนวนผลงานคลิปวิดีโอ ทั้งหมด 250 ผลงาน

2.1.2 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนากัษะรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย ร่วมกับครูโรงเรียน อย.น้อย ในเขตกรุงเทพมหานคร

จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนากัษะรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย ด้วยสื่อและนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2567 ณ โรงแรมรามารักษ์ กรุงเทพมหานคร มีครูเข้าร่วมการอบรมฯ จำนวน 200 คน โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยายเกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานโรงเรียน อย.น้อย แนวทางการพัฒนากัษะรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย / การเสริมทักษะความรู้วิธีการนับคาร์บ เพื่อลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการพัฒนากิจกรรม อย.น้อย จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสุดยอดผลงานโรงเรียน อย.น้อย (Best of the Best) ระดับประเทศ ประจำปี 2567 รวมถึงมีการอบรมเทคนิคการผลิตสื่อออนไลน์เทคโนโลยีที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารออนไลน์ แบ่งกลุ่มปฏิบัติ จำนวน 12 กลุ่ม โดยมีผลงานที่ได้จากคุณครูทั้งหมดจำนวน 12 คลิป

ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ พบว่า ก่อนการอบรมฯ ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรม อย.น้อย เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร้อยละ 23.42 และหลังการอบรมฯ มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 98.17

2.1.3 กิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพโรงเรียน อย.น้อย ทั่วประเทศ ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 75 จังหวัด ดำเนินกิจกรรมพัฒนาศักยภาพโรงเรียน อย.น้อย ห่างไกลโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ (ครูและนักเรียน อย.น้อย) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ เป็นร้อยละ 83.37 และมีจำนวนโรงเรียน อย.น้อย สะสมทั่วประเทศเพิ่มขึ้น 1,590 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 16.81

2.1.4 กิจกรรมเยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย โรงเรียน อย.น้อย กรุงเทพมหานคร

ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองผู้บริโภค โรงเรียน อย.น้อย ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเตรียมความพร้อมยกระดับการประเมินสู่โรงเรียน อย. น้อยพลัส จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนบ้านลำต้นกล้วย โรงเรียนคงไคร์ดรุณกิจ โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง และ โรงเรียนบึงขวาง (มหาดไทยอุปถัมภ์) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียน อย.น้อย ระดับดีเยี่ยม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้

โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย (โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ - จำนวนนักเรียน 4,550 คน)

โรงเรียนบ้านลำต้นกล้วย (โรงเรียนขนาดกลาง - จำนวนนักเรียน 505 คน)

โรงเรียนคงไศรยรักษ์ (โรงเรียนขนาดกลาง - จำนวนนักเรียน 479 คน)

โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (โรงเรียนขนาดใหญ่ - จำนวนนักเรียน 852 คน)

โรงเรียนบึงขวาง (มหาดไทยอุปถัมภ์) (โรงเรียนขนาดเล็ก - จำนวนนักเรียน 167 คน)

ผลการประเมินความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำหรับนักเรียน อย.น้อย ในเขต กรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากการลงพื้นที่ที่ได้ดำเนินการประเมินความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพของนักเรียน อย.น้อย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนบ้านลำต้นกล้วย โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง โรงเรียนคงโคธวัตถุศ และโรงเรียนบึงขวาง (มหาดไทยอุปถัมภ์)

พบว่า มีนักเรียนตอบแบบประเมินก่อนการอบรม จำนวน 130 คน โดยอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4 - ป.6) มากที่สุด จำนวน 101 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.7) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) จำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.2) ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.3) จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.1)

และมีนักเรียนตอบแบบประเมินหลังการอบรม จำนวน 161 คน โดยอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4 - ป.6) มากที่สุด จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละ 84.5) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.4) ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.3) จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.1)

รายการ	ก่อนอบรม	หลังอบรม
คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)	5.64	7.02
คำถามที่นักเรียนมักตอบผิด	1. ข้อมูลการนับคาร์บ (Carbs) (ตอบผิด 90 คน จาก 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2) 2. ข้อมูลที่แสดงบนฉลากจีดีเอ (ตอบผิด 72 คน จาก 130 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4)	1. ข้อมูลการนับคาร์บ (Carbs) (ตอบผิด 93 คน จาก 161 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8) 2. ข้อมูลที่แสดงบนฉลากจีดีเอ (ตอบผิด 90 คน จาก 161 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9)

2.1.5 กิจกรรมประกวดจัดทำคลิป “อย.น้อย มาเช็ก”

จัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียน อย.น้อย ผ่านความร่วมมือของคุณครู และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการประกวดจัดทำคลิป “อย.น้อย มาเช็ก ห่างไกล NCDs” เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน อย.น้อย มีความกล้าแสดงออก สามารถใช้ทักษะด้านเทคโนโลยี และสื่อโซเชียลในการสื่อสารเกี่ยวกับสุขภาพได้ โดยกิจกรรมดังกล่าว มีโรงเรียน อย.น้อย ร่วมส่งผลงานทั้งหมดจำนวน 245 ผลงาน จาก 61 จังหวัด ซึ่งผลการประกวดมีดังนี้

รางวัลชนะเลิศ คลิป “ออย. น้อย มาเช็ก ห่วงไกล NCDs”

โรงเรียนบ้านแหลมหิน จังหวัดปราจีนบุรี ผลงาน “สื่อด้วยหัวใจ ห่วงไกล NCDs”

รางวัลรองชนะเลิศ คลิป “ออย. น้อย มาเช็ก ห่วงไกล NCDs”

1. โรงเรียนเด่นชัยประชานุกุล จังหวัดแพร่ ผลงาน “ออย.น้อย มาเช็ก พวกเราไม่เก็บ NCDs”
2. โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร ผลงาน “ออย.น้อยฟัด พิชิตโรค NCDs”

รางวัล BEST MUSIC VDO คลิป “ออย. น้อย มาเช็ก ห่วงไกล NCDs”

1. โรงเรียนดรุณวิทยา เทศบาลเมืองน่าน (บ้านสวนตาล) จังหวัดน่าน
ผลงาน “ออย.น้อยดรุณวิทยามาเช็ก”
2. โรงเรียนเทศบาลวัดป่าไร่ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลงาน “ออย.น้อย ร้อยเอ็ด ห่วงไกล NCDs”
3. โรงเรียนบางแก้วพิทยาคม จังหวัดพัทลุง ผลงาน “ปรับชีวิต พิชิต NCDs”

รางวัล คลิป “ออย. น้อย มาเช็ก ห่วงไกล NCDs สร้างสรรค์”

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร
ผลงาน “ออย. น้อย หูหนวกมาเช็ก ห่วงไกล NCDs”

รางวัลคลิป “ออย. น้อย มาเช็ก ห่วงไกล NCDs ขวัญใจกรรมการ”

1. โรงเรียนบ้านโพธิ์ประสาธน์ จังหวัดนครสวรรค์
ผลงาน “ออย.น้อย รร.บ้านโพธิ์ประสาธน์นครสวรรค์”
2. โรงเรียนชุมชนโพธิ์เมืองวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี
ผลงาน “ออย.น้อย เช็กสุขภาพ”

รางวัลคลิป ออย. น้อย มาเช็ก ห่วงไกล NCDs ชมเชย

1. โรงเรียนสันติสุข จังหวัดเชียงใหม่
2. โรงเรียนชุมชนศึกษา (บ้านแม่สะแลบ) จังหวัดเชียงราย
3. โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ จังหวัดลำปาง
4. โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
5. โรงเรียนอุดมธัญญาประชานุเคราะห์ จังหวัดนครสวรรค์
6. โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสาคร
7. โรงเรียนบ้านนาแพนงโคกน้ำสร้าง จังหวัดมุกดาหาร
8. โรงเรียนชุมชนห้องแซงวิทยา จังหวัดยโสธร
9. โรงเรียนนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
10. โรงเรียนวัดเทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ต
11. โรงเรียนบ้านบางเทา จังหวัดภูเก็ต
12. โรงเรียนบ้านบึงพิชัย (ทับทองอุทิศจิตต์) จังหวัดสงขลา
13. โรงเรียนบ้านคลองมวน จังหวัดตรัง
14. โรงเรียนดลวิทยา กรุงเทพมหานคร
15. โรงเรียนวัดดวงแข กรุงเทพมหานคร

2.1.6 กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ นักเรียน อัย.น้อย ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

อัย. ลงพื้นที่สนับสนุนการบูรณาการส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โรงเรียนนวมิตราชูปถัมภ์ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โรงเรียนสตรีวัฒนาพิทยาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา และโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ โดยมีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมฯ รวมกว่า 8,000 คน เสริมสร้างความรู้ด้านการเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง นำไปสู่พฤติกรรมลดความเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ช่วยปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่ เป็น “Change Agent” หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะนำความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพที่ถูกต้องไปบอกต่อให้เพื่อน ครอบครัว และชุมชน เพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงในการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

2.2 กิจกรรมการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร.

2.2.1 พัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. พื้นที่ใหม่

อย. ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ดำเนินงานพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. เพื่อแก้ไขปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามบริบทของชุมชน จำนวน 20 แห่ง 20 จังหวัด โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

(1) ชุมชนตำบลดอยลาน ตำบลป่าอ้อดอนชัย และตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประเด็นปัญหา : การใช้จ่ายในชุมชนและการใช้จ่ายอย่างสมเหตุผล

กิจกรรมสำคัญ :

- ดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยแกนนำพระคิลาบุญภูฏากในพื้นที่
- พัฒนาเครือข่ายกลุ่มเยาวชน “หมอน้อย ดอยลาน”
- ลงพื้นที่ให้ความรู้แก่แกนนำผู้ประกอบการร้านค้า ร้านชำ
- สำรวจร้านค้า ร้านชำในการจำหน่ายยา เพื่อพัฒนาสู่การเป็นร้านชำคุณภาพ (G-RDU)
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนรู้ ค้นข้อมูลแก่คนในชุมชน
- สร้างทางเลือกในการรักษาแก่ผู้ป่วยโดยการรักษาด้วยการยัดเหยียด ออกกำลังกาย จากแพทย์แผนไทย

(2) ชุมชนตำบลแม่ยาวฮ่อ อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

ประเด็นปัญหา : ลดการบริโภคหวาน มัน เค็ม เพื่อลดการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

กิจกรรมสำคัญ :

- ดำเนินกิจกรรมการให้ความรู้ผ่านการแสดงจากคณะอังกะลุงเพลงสื่อสารณรงค์ “แม่ยาวฮ่อฉลาดเลือก ลดหวาน มัน เค็ม”
- การใช้โปรแกรมหมอมแดง และ โปรแกรม G-RDU & G-HSP MOPH ในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน
- ดำเนินกิจกรรมโดยการสร้าง “วัดต้นแบบ” “โรงเรียนต้นแบบ” “ครอบครัวต้นแบบ”
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน “น้ำพริกหนุ่ม รสชาติแห่งมิตรภาพ”

(3) ชุมชนตำบลยุหว่า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็นปัญหา : การใช้ยาไม่เหมาะสมในชุมชน

กิจกรรมสำคัญ :

- ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านสำรวจการใช้ยาในชุมชน
- อบรบแกนนำเครือข่าย อสม.วัยเก๋า และ อย.น้อย
- สร้างแกนนำเครือข่าย Little doctors ในโรงเรียน, Three doctors ในชุมชน และ พระ อสว.สาขาคุ่มครองผู้บริโภคร
- ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ โดยใช้หลัก 3 ต. (ต้นรู้ ตรวจสอบ ตัดสินใจ)
 - ต้นรู้ ให้ความรู้/เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและความสนใจในปัญหา
 - ตรวจสอบ ประชาชนมีทักษะในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้เครื่องมือ Line@FDAThai หรือยุหว่า Safe
 - ตัดสินใจ ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างปลอดภัย

(4) ชุมชนตำบลสงเปลือย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเด็นปัญหา : พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนสงเปลือย

กิจกรรมสำคัญ :

- แกนนำสุขภาพดำเนินกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารที่เหมาะสมในนักเรียน
- คัดกรองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย
- จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังภัย และเฝ้าระวังภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน
- จัดการปัญหาผู้ป่วยโรคไทรอยะ 3b และโรงเรียนหวานน้อยหล่มเก่า สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน

(5) ชุมชนบ้านบางมะฝ่อและชุมชนบ้านท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ประเด็นปัญหา : ขาดความรู้ในการอ่านฉลากก่อนการบริโภคส่งผลต่อการเกิดโรค NCDs

กิจกรรมสำคัญ :

- ให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกับคนในชุมชนทุกช่วงวัย
- ให้ความรู้ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านชำ ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ถวายตาลปัตรความรู้แด่คณะสงฆ์วัดใหม่เกษมสถานต์ โดยมีพระเป็นต้นแบบและเทศน์ ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองจากการบริโภค
- ลงเยี่ยมบ้านให้ความรู้ในการอ่านฉลาก ป้องกันและลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

(6) ชุมชนตำบลหนองผักแว่น อำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี

ประเด็นปัญหา : เฝ้าระวังการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพและการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

กิจกรรมสำคัญ :

- จัดเวทีประชาคมสุขภาพระดับตำบล เพื่อค้นหาปัญหาในพื้นที่กับทุกเครือข่าย
- สร้างแกนนำชุมชนเป็น “อัย. spy สายลับสุขภาพ”
- มอบป้ายร้านชำมาตรฐาน ให้แก่ผู้ประกอบการ ร้านค้าร้านชำที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
- กิจกรรมถวายสื่อความรู้ตาลปัตร และย่ามแด่พระสงฆ์
- จัดทำ “ ปิ่นโตสุขภาพ ” ลดหวาน มัน เค็ม
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนต้นแบบ “งานชุมชนสุขภาพดี เริ่มที่ บวร.ร.”

(7) ชุมชนบ้านหนองไทร อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ประเด็นปัญหา : การบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ถูกต้อง การซื้อขายชุด ยาอันตรายในร้านชำ

กิจกรรมสำคัญ :

- ให้ความรู้แก่แกนนำ อสม. แกนนำพระสงฆ์
- ให้ความรู้ผู้ประกอบการร้านชำ เรื่องการจำหน่ายยาในร้านชำ พร้อมทั้งบทลงโทษในการจำหน่ายยาชุด ยาอันตราย
- จัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพในวัดหนองไทร ตรวจสอบแปะเตือนทุกวันพระ ในวันงาน เทศกาลต่าง ๆ
- ลงพื้นที่ตรวจร้านชำในการจำหน่ายเครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์อาหาร
- เผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ให้แก่ร้านชำ ติดสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องการอ่านฉลากลดโรค NCDs ในวัด เผยแพร่สื่อผ่านเสียงตามสายในชุมชน
- ตรวจสอบสังเกตการณ์ภายในวัด
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปผลการดำเนินงาน พร้อมคืนข้อมูลแก่ชุมชน เพื่อค้นหาแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

(8) ชุมชนวัดเอี่ยมประดิษฐ์ อำเภอเมือง ชุมชนบ้านพริก อำเภอบ้านนา และชุมชนบึงพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ประเด็นปัญหา : ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เหมาะสม ปลอดภัย ลดการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

กิจกรรมสำคัญ :

- ให้ความรู้เรื่องการบริโภคอาหารปลอดภัย ลดหวาน มัน เค็ม นั้บคาร์บ เพื่อลดปัญหาโรคไตในชุมชน
- สร้างทีม “Food สหาย” ร่วมกับการใช้สื่อ “คู่มือความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ”
- สื่อสารข้อมูลผ่านทาง Line OA “รู้รอบขอบจาน” ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบโต้ตอบได้ (Interactive Communicate)
- ค้นหา “บุคคลต้นแบบในการใช้ยาอย่างสมเหตุผล”

(9) ชุมชนคลองโคนและชุมชนเหมืองใหม่ อำเภอมือเมือง ชุมชนบางนกแขวกและชุมชนโรงหีบ

อำเภอบางคนที ชุมชนวัดประดู่ อำเภอมะปวย จังหวัดสมุทรสงคราม

ประเด็นปัญหา : ส่งเสริมความรู้เรื่องการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ พร้อมฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมสำคัญ :

- พัฒนากลุ่มเป้าหมายแกนนำชุมชน และอาสาสมัครชุมชน ส่งเสริมความรู้เรื่องการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ฝึกปฏิบัติผ่านฐานการเรียนรู้ Health combo rally day จำนวน 5 ฐาน ประกอบด้วย
 - ความรู้เรื่องการอ่านฉลากโภชนาการ การคำนวณ และวิธีการนับคาร์บ
 - ความรู้เรื่องยาในร้านชำ
 - ความรู้เรื่องการตรวจสอบเลข อย. และการโฆษณา
 - ความรู้เรื่องกระท่อม
 - ความรู้เรื่องการใช้ยาแผนปัจจุบันที่ไม่ถูกต้อง
- จัดทำสื่อหนังสือบทสวดมนต์ “อโรยาศาตา” สอดแทรกสื่อความรู้เรื่องการอ่านฉลาก และเครื่องหมายอย. อย.

(10) ชุมชนคลองวาฬ อำเภอมือเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประเด็นปัญหา : ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

กิจกรรมสำคัญ :

- ลงเยี่ยมบ้านผู้ป่วย สำนวณการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับ อสม. ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากชมรมต่าง ๆ และประชาชนในชุมชน
- ให้ความรู้การใช้ชุดทดสอบสารปนเปื้อนในอาหาร
- ให้ความรู้แก่นักเรียนในพื้นที่เรื่องการตรวจสอบสารปนเปื้อน
- ลงพื้นที่สำนวนการจำหน่ายยาชุดในชุมชน
- มอบสื่อความรู้แก่ร้านค้า ร้านชำ
- มอบตาปัตร พร้อมถวายความรู้ และดูแลสุขภาพแด่พระภิกษุสงฆ์ในชุมชน

(11) ชุมชนน้ำคอก และชุมชนหนองแฟบ อำเภอมือง ชุมชนแม่น้ำคู่ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

ประเด็นปัญหา : การจำหน่ายยาชุด ยาอันตรายในชุมชน

กิจกรรมสำคัญ :

- ให้ความรู้แก่คนในชุมชน
- ให้ความรู้เรื่องการใช้ชุดทดสอบ ตรวจสอบสารปนเปื้อนแก้แค้นน้ำ
- ให้ความรู้ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านชำ ในการจำหน่ายยา
- ผลิตสื่อนิทรรศการให้ความรู้เคลื่อนที่
- จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในวัดหนองแฟบ
- สำนวจตู้ยาในวัด สำนวจแหล่งจำหน่ายอาหารในชุมชน
- นวัตกรรมเฝ้าระวังการจำหน่ายยาโดยแบ่งประเภทสีในร้านชำ และผ่าน Google my map
- คืบข้อมูลสู่ชุมชนหลังการดำเนินงาน

(12) ชุมชนตำบลเหล่ากลาง อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

ประเด็นปัญหา : การบริโภคปลอดภัย ห่างไกลโรค NCDs

กิจกรรมสำคัญ :

- สำนวจปัญหาในชุมชน
- จัดทำ MOU การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในเขตตำบลเหล่ากลาง พร้อมทั้งติดประกาศ ที่ศาลาประจำหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน
- อบรมพัฒนาศักยภาพสร้างความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง พระภิกษุสงฆ์ “ฉันท มีสุข ปลอดภัย NCDs” และเครือข่ายพื้นที่ “3 อ.” ซึ่งประกอบด้วย ออ.น้อย อสม. และ อปท. ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า
- มีร้านชำต้นแบบของชุมชน และจัดให้มีมุมทางเลือกสุขภาพภายในร้านชำ
- ติดตามเยี่ยมบ้าน และแก้ปัญหากกลุ่มเสี่ยงโดยเจ้าหน้าที่ และ ออ.น้อย สร้างบุคคลต้นแบบภายในชุมชน

(13) ชุมชนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ประเด็นปัญหา : ยาชุด ยาอันตรายในร้านชำ

กิจกรรมสำคัญ :

- จัดตั้งคณะทำงานเครือข่าย บวร.ร. ตำบลวังแสง
- จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย บวร.ร. ในพื้นที่
- อบรมให้ความรู้แกนนำ บวร.ร.
- จัดทำสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ในชุมชน
- สสำรวจร้านค้า ร้านชำ พร้อมให้ความรู้เรื่องยาที่สามารถขายได้ในร้านชำ
- สร้างนวัตกรรม 3 ป. ปลุกฝัง ป้องกัน ปั่นเครือข่าย แก่ อสม. นักเรียน อย.น้อย เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการป้องกันผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ไม่ปลอดภัยในชุมชน

(14) ชุมชนตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

ประเด็นปัญหา : การคุ้มครองผู้บริโภคจากผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในชุมชน

กิจกรรมสำคัญ :

- สสำรวจสถานการณ์และปัญหาในชุมชน ระดมความคิดเห็นของเครือข่ายผ่านกระบวนการ AIC (Appreciation – การสร้างความเข้าใจและชื่นชม, Influencer – การมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ สร้างความตระหนักรู้ผ่านการให้ความรู้ ภูมิปัญญาชุมชน และการตรวจสอบ ฝ้าระวัง และ Control – การควบคุมและนำไปปฏิบัติ)
- พระภิกษุสงฆ์ให้ความรู้ผ่านการแสดงธรรมเทศนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพตำบลวังสะพุง
- สร้างธรรมนูญสุขภาพตำบลวังสะพุง MOU ภาาเครือข่าย บวร.ร.
- ประเมินผลและถอดบทเรียน
- เกิดชุมชนต้นแบบการจัดการผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในชุมชน
- มอบป้ายร้านชำมาตรฐานให้แก่ร้านชำต้นแบบที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน G-RDU

(15) ชุมชนโพททอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ประเด็นปัญหา : อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs

กิจกรรมสำคัญ :

- ค้นหาปัญหาในพื้นที่จากประชาชนทุกกลุ่มวัย
- นวัตกรรมในการแก้ปัญหาในพื้นที่ตามองค์ประกอบ ส-ป-ส ส่งเสริมความรู้ ป้องกันภัย สร้างส่วนร่วม
- จัดทำสื่อรณรงค์ที่เข้าถึงง่ายเข้าใจทุกช่วงวัย โดยใช้ต้นแบบจากแคนนาในชุมชน
- นวัตกรรมวงล้อทำนายอนาคต ส่งเสริมการให้ความรู้
- นวัตกรรมชาเล้งคุ้มครองเคลื่อนที่เร็วตรวจสอบปนเปื้อนในอาหารแบบเคลื่อนที่
- นวัตกรรมแผ่นซี้นำความคิด ประกอบการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพในร้านชำ ร้านชำ
- นวัตกรรม SMART PTCP รายงานการพบปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพผ่านไลน์
- นวัตกรรมเปลี่ยนน้ำมันเสื่อมคุณภาพเป็นสวัสดิการ

(16) ชุมชนตำบลบึงแก อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ประเด็นปัญหา : โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) และการใช้ยา NSAIDs ไม่เหมาะสม

กิจกรรมสำคัญ :

- สร้างผลิตภัณฑ์โคกหนองนาโมเดล รณรงค์นับคาร์บ
- จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน
- คัดกรองตรวจสุขภาพพระสงฆ์ กิจกรรมตักบาตรอ่อนหวาน ภัตตาหารย่านเค็ม และกิจกรรม “तालปัตร พัดโรค” ที่ใช้तालปัตรเป็นสื่อความรู้เตือนใจแก่ญาติโยม
- เครือข่ายนักเรียน อ.น้อย ส่งต่อความรู้สู่โรงเรียนเครือข่ายด้วยกิจกรรมพี่สอนน้อง
- ผลิตสื่อ POP UP HUGNA RDU เพื่อให้ความรู้ด้านยา
- สร้างนวัตกรรมลูกประคบสมุนไพร ลดอาการปวดเมื่อย แทนการใช้ยา
- สำรวจการใช้ยาในร้านชำและผลิตภัณฑ์สุขภาพในครัวเรือนผ่าน อสม.นักวิทย์
- จัดให้มีมุมผลิตภัณฑ์ทางเลือกสุขภาพ (Healthier choice logo) และนุมาสาหมัญประจำบ้าน ในร้านชำร้านชำ

(17) ชุมชนบ้านหนองลุมพุก ตำบลลืออำนาจ อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นปัญหา : การใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในชุมชน

กิจกรรมสำคัญ :

- จัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลลือ
- ศูนย์แจ้งเตือนภัยคุ้มครองผู้บริโภคและการเฝ้าระวังโฆษณาเกินจริง
- มาตรการเปลี่ยนสีร้านชำ
- “ชาเล้ง สร้างสุข” เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนเชิงรุก
- จัดทำ MOU ใบสั่งซื้อขายสามัญประจำบ้านร่วมกับร้านยา
- ประเมินและมอบป้ายร้านชำสีเขียว
- โครงการกินอาหารพอดี มีสุข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร ลดหวาน มัน เค็ม นับคาร์บ
- นวัตกรรม “สายตรวจบุญ รู้ทันคุณ รู้ทันยา” วัดศรีสุข

(18) ชุมชนบ้านหวาง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

ประเด็นปัญหา : แก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs

กิจกรรมสำคัญ :

- สร้างเครือข่ายในการดำเนินงานผ่านกลไก บวร.ร. ผ่านกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่เครือข่ายต่าง ๆ ในชุมชน
- เยี่ยมบ้าน เยี่ยมวัด เยี่ยมโรงเรียน และเยี่ยมร้านค้า เพื่อสำรวจการใช้และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ตรวจสอบสารปนเปื้อนจากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบเพื่อเก็บข้อมูลและแจ้งเตือนแก่คนในชุมชน
- จัดทำสื่อให้ความรู้
- จัดเสวนาถอดบทเรียนและคืนข้อมูลแก่คนในชุมชน เพื่อให้ทราบข้อมูลและร่วมกันเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานในอนาคต
- ติดตาม โดยการวัดผล ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ

(19) ชุมชนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่

ประเด็นปัญหา : ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ การเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างเหมาะสม
กิจกรรมสำคัญ :

- จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ภาควิชาเครือข่ายชุมชนร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนตำบลบ้านกลาง
- จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งบทบาทการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเครือข่ายในชุมชน
- ลงพื้นที่ชุมชนตำบลบ้านกลาง ตรวจเยี่ยมร้านค้า ที่ร่วมดำเนินงาน

(20) ชุมชนท่าสะบ้า อำเภอลำทับ จังหวัดตรัง

ประเด็นปัญหา : อัตราการป่วยของคนในชุมชนด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs

กิจกรรมสำคัญ :

- ลดการบริโภคเกลือ ลดโซเดียม โดยการให้ความรู้แกนนำในชุมชน แกนนำแม่บ้าน
- ตรวจหาค่าความเค็มในอาหารจาก salt meter
- พระสงฆ์นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อผ่านการเทศน์กับกิจกรรมธรรมะสวัสดี ใส่ใจสุขภาพ
- จัดทำสื่อความรู้ “บาตรสุขภาพ” เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาหารถวายพระสงฆ์
- ด้านสุขภาพชุมชนร่วมใจป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ เป็นจุดคัดกรองผลิตภัณฑ์สุขภาพ ในชุมชน พร้อมเป็นจุดร้องเรียนหากพบผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัย และส่งต่อข้อมูล แก่เจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

2.2.2 ขยายชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. พื้นที่เมือง เขตกรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ร่วมกับ สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ดำเนินงานพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเริ่มดำเนินการเป็นปีแรก ด้วยกระบวนการ ดังนี้

(1) ประชุมหารือแนวทางการพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชุมหารือแนวทางการพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. ในเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ 27 ธันวาคม 2567 เวลา 09.00 - 16.30 น. ณ ห้องประชุม 501 อาคาร OSSC ชั้น 9 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีผู้เข้าร่วมการประชุมจาก อย. และผู้แทนสำนักงานเขต กทม. รวมจำนวน 52 คน โดยกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคชี้แจงการดำเนินงาน ชุมชน บวร.ร. และขอความร่วมมือกับสำนักงานเขต กทม. ในการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนเขตพื้นที่ กทม. จำนวน 5 ชุมชน โดยที่ประชุมได้เลือกพื้นที่ 5 ชุมชนนำร่อง แบ่งตามพื้นที่ดังนี้

กรุงเทพฯ เขตชั้นใน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การปกครอง การค้า และการท่องเที่ยว และมีประชาชนอาศัยจำนวนมาก และหลากหลาย ได้แก่ **เขตคลองเตย เขตสัมพันธวงศ์**

กรุงเทพฯ เขตชั้นกลาง เป็นพื้นที่ที่เริ่มผสมผสานระหว่างย่านอยู่อาศัยและย่านการค้า แต่ยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโครงการที่อยู่อาศัย เช่น คอนโดมิเนียม และหมู่บ้านจัดสรร ได้แก่ **เขตสวนหลวง และเขตหลักสี่**

กรุงเทพฯ เขตชั้นนอก คือ พื้นที่ชานเมืองหรือใกล้เขตรอยต่อระหว่างกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง แต่ยังคงมีการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง เช่น หมู่บ้านจัดสรร ได้แก่ **เขตทวีวัฒนา**

(2) ดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. ในเขตกรุงเทพมหานคร

อย. ร่วมกับสำนักเขตกรุงเทพมหานคร ลงพื้นที่ชุมชนนำร่องทั้ง 5 เขต ดำเนินกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อ เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ พร้อมทั้งมอบสื่อสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร. ได้แก่

1 สื่อให้ความรู้

ได้แก่ คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ (บวร.ร.) สื่อเสียงความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ภาพพลิค “ผู้สูงอายุวัยเก๋า คิดได้ใช้เป็น” และ แผ่นพับความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

2 สื่อสำหรับวัด

ได้แก่ ตาเลปัตรจำนวน 5 เล่มต่อ 1 ชุด
และย่ามพระสงฆ์
เพื่อเป็นสื่อความรู้เคลื่อนที่

3 สำหรับเจ้าหน้าที่ ในชุมชน

ได้แก่ เสื้อก๊าก คละไซส์ หมวก
พร้อมปักโลโก้ บวร.ร.

ชุมชนวัดคลองเตยใน 2 สำนักงานเขตคลองเตย

ข้อมูลพื้นฐาน เขตคลองเตยมีชุมชนที่อยู่
ในความดูแลจำนวน 40 ชุมชน มีประชาชนในพื้นที่
จำนวน 89,619 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 119 คน
โดยหน่วยบริการสุขภาพที่อยู่ในเขต ได้แก่ ศูนย์บริการ
สาธารณสุข 41 คลองเตย และศูนย์บริการสาธารณสุข
10 สุขุมวิท ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบในพื้นที่
คือ ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs จากการ
บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ, ปัญหาการใช้ยาไม่ถูกต้อง,
ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในพื้นที่, ปัญหา
การโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพเกินจริง

อบรมให้ความรู้แกนนำชุมชนวัดคลองเตยใน 2 เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อลดปัญหาและอัตราการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs แนะนำการอ่านฉลากอาหาร ยา และเครื่องสำอาง เพื่อให้คนในชุมชนสามารถอ่านฉลากและตรวจสอบเลขอย. ผ่าน Line@FDAThail ได้ถูกต้อง เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่างปลอดภัย และหากพบปัญหาจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ พบเจอผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย สามารถแจ้ง หรือร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ของ อย.ได้ **ร่วมถวายตาลปัตรและย่ำมวัดคลองเตยใน** เพื่อร่วมส่งเสริมการลดหวาน มัน เค็ม ในชุมชน **สร้างทีมแกนนำชุมชน** ลงพื้นที่ให้ความรู้ในชุมชน และประเมินความรู้ ความเข้าใจ เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความดูแลของ อย. มีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลของเขต โดยผู้ตอบแบบประเมินมีจำนวน 19 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ร้อยละ 52.1 หลังเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70

ชุมชนเขตสัมพันธวงศ์ สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

ข้อมูลพื้นฐาน เขตสัมพันธวงศ์ มีประชาชนในพื้นที่จำนวน 18,948 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 119 คน โดยหน่วยบริการสุขภาพที่อยู่ในเขต ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 13 ไมตรีวานิช ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบในพื้นที่ คือ ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ NCDs จากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

อบรมให้ความรู้แกนนำชุมชนเขตสัมพันธวงศ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs แนะนำการอ่านฉลากอาหาร ยา และเครื่องสำอาง เพื่อให้แกนนำในชุมชนสามารถอ่านฉลาก

และตรวจสอบเลข อย. ผ่าน Line@FDAThail ได้ถูกต้อง เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่างปลอดภัย สามารถ นำความรู้ที่ได้ไปบอกต่อแก่คนในครอบครัวและคนรอบข้างได้ โดยหากพบปัญหาจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ พบเจอผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย สามารถแจ้ง หรือร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ของ อย. ได้อย่างทันท่วงที ผ่านฐานกิจกรรม 3 ฐาน “รู้ไว้ แจ้งไว้ ทำไว้” พร้อมทั้งถวายตาลปัตรและย่ำมความรู้แด่คณะสงฆ์วัดชัยชนะสงคราม (วัดตึก) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมความตระหนักรู้ในการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความดูแลของ อย. มีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการให้ความรู้เพื่อเก็บเป็นข้อมูลของเขต มีผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 33 คน โดยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความดูแลของ อย. อยู่ที่ร้อยละ 45.75 หลังเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 72.72

ชุมชนวัดบูรณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา

ข้อมูลพื้นฐาน เขตทวีวัฒนามีชุมชนที่อยู่ในความดูแลจำนวน 17 ชุมชน มีประชาชนในพื้นที่จำนวน 85,000 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 20 คน โดยหน่วยบริการสุขภาพที่อยู่ในเขต ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 67 ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบในพื้นที่ คือ ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือโรค NCDs จากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

อบรมให้ความรู้แกนนำชุมชนเขตสัมพันธวงศ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs แนะนำการอ่านฉลากอาหาร ยา และเครื่องสำอาง เพื่อให้คนในชุมชนสามารถอ่านฉลากและตรวจสอบเลข อย. ผ่าน Line@FDAThai ได้อย่างถูกต้อง เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่างปลอดภัย พร้อมทั้งมอบสื่อภาพพลิกให้แก่ อสส. แกนนำในชุมชน เพื่อนำความรู้ไปบอกต่อแก่คนในชุมชน พร้อมทั้งฉายาตปัตรและย้ำความรู้ให้แก่พระสงฆ์วัดบูรณาวาส

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความดูแลของ อย. มีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลของเขต โดยผู้ตอบแบบประเมินมีจำนวน 29 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ร้อยละ 47.24 หลังเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 54.84

ชุมชนพงษ์เพชรแจ้งวัฒนะ 14 สำนักงานเขตหลักสี่

ข้อมูลพื้นฐาน เขตหลักสี่มีประชาชนในพื้นที่จำนวน 98,000 คน ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบในพื้นที่ คือ ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs

อบรมให้ความรู้แกนนำชุมชนพงษ์เพชรแจ้งวัฒนะ 14 เขตหลักสี่ ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs จากพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ไม่ถูกต้อง แนะนำการอ่านฉลากอาหาร ยา และเครื่องสำอาง เพื่อให้แกนนำและคนในชุมชนสามารถอ่านฉลากและตรวจสอบเลข อย.

ผ่าน Line@FDAThai ได้อย่างถูกต้อง เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่างปลอดภัย สามารถนำความรู้ไปบอกต่อแก่คนรอบข้างหรือคนในชุมชนได้พร้อมทั้งฉายาตาลปัตรและย่ามความรู้แด่เจ้าอาวาสวัดหลักสี่

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความดูแลของ อย. มีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลของเขต โดยผู้ตอบแบบประเมินมีจำนวน 28 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ร้อยละ 51.78 หลังเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 56.78

ชุมชนหลังวัดปากบ่อ สำนักงานเขตสวนหลวง

ข้อมูลพื้นฐาน เขตสวนหลวงมีชุมชนที่อยู่ในความดูแลจำนวน 45 ชุมชน มีประชาชนในพื้นที่จำนวน 220,000 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 58 คน โดยหน่วยบริการสุขภาพที่อยู่ในเขต ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 37 ประสงค์-สุตสาคร ตูจินดา ปัญหา ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบในพื้นที่ คือ ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs จากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

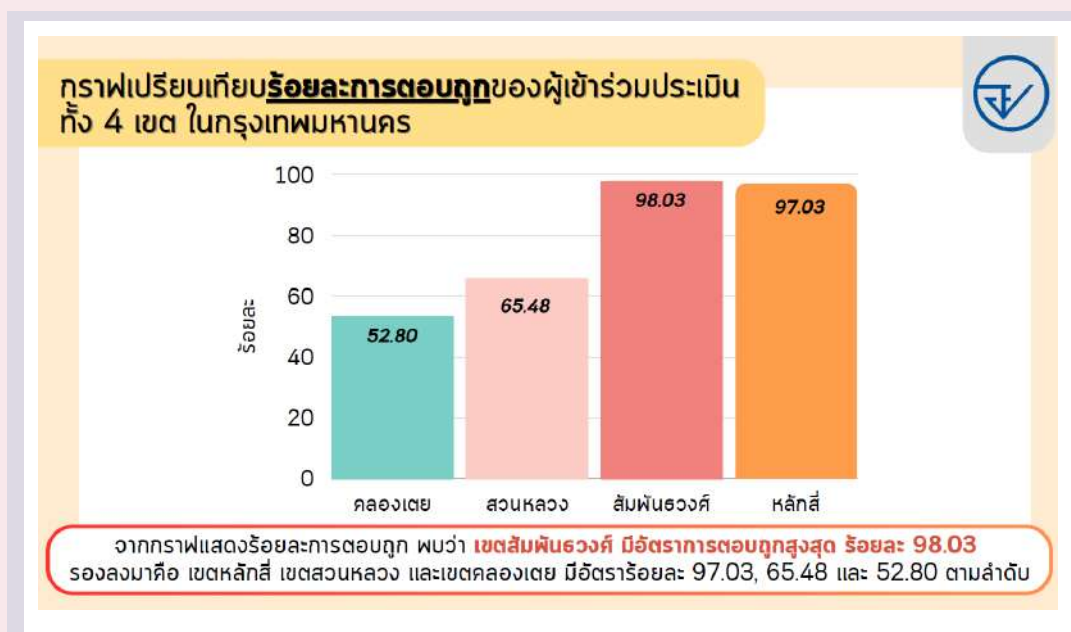
อบรมให้ความรู้แกนนำชุมชนหลังวัดปากบ่อ ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs จากพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ไม่ถูกต้อง

แนะนำการอ่านฉลากอาหาร ยา และเครื่องสำอาง เพื่อให้แกนนำและคนในชุมชนสามารถอ่านฉลาก และตรวจสอบเลข อย. ผ่าน Line@FDAThai พร้อมทั้งเข้าถึงสื่อความรู้ช่องทางต่าง ๆ ของ อย. เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่างปลอดภัย สามารถป้องกันตนเองจากโฆษณาหลอกลวงได้ **พร้อมทั้ง** ฉายาตาลปัตรและย่ามความรู้แด่เจ้าอาวาสวัดปากบ่อ

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความดูแลของ อย. มีการทำแบบทดสอบก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลของเขต โดยผู้ตอบแบบประเมินมีจำนวน 28 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ร้อยละ 60.71 หลังเข้าร่วมกิจกรรมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 68.92

(3) ติดตามและประเมินผลการถ่ายทอดความรู้แก่คนในชุมชน

ภายหลังการลงพื้นที่ให้ความรู้ในชุมชน และสร้างแกนนำสื่อสารสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน อย. ได้ขอความร่วมมือจากทุกเขตในการต่อยอดการดำเนินงานด้วยการที่แกนนำของแต่ละเขตนำความรู้และสื่อสนับสนุนที่ได้รับจาก อย. ไปต่อยอดการดำเนินงานให้ความรู้แก่คนในชุมชน พร้อมทั้งประเมินความรู้ของคนที่ได้รับรู้จากการที่ได้รับความรู้จากแกนนำ โดยผลการประเมินความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของตัวแทนประชาชน เขตคลองเตย เขตสัมพันธวงศ์ เขตหลักสี่ เขตสวนหลวง อยู่ที่ร้อยละ 52.80 98.03 97.03 และ 65.48 ตามลำดับ **แสดงดังภาพที่ 6**

ภาพที่ 6 ผลประเมินความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนในเขตนำร่อง กรุงเทพมหานคร

2.2.3 เยี่ยมเสริมพลังชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยเครือข่าย บวร.ร.

1 เยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย บวร.ร. จังหวัดชัยนาท วันที่ 9 -10 มกราคม 2568

ข้อมูลพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2567 จังหวัดชัยนาท มีชุมชน บวร.ร. จำนวน 17 ชุมชน มีโรงเรียน อย.น้อยผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 52 แห่ง และเป็นโรงเรียน อย.น้อย พลัส 15 แห่ง และได้รับรางวัลผลงานโดดเด่นดีเยี่ยม (Best of the Best) ระดับประเทศ ด้านสื่อสร้างสรรค์ (โรงเรียนคุรุประชาสรรค์)

ปีงบประมาณ 2568 กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลัง ชุมชนบ้านหัวเด่น ชุมชนตำบลลูก ชุมชนบ้านวังตะเคียน และโรงเรียน อย.น้อย ได้แก่ โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ และโรงเรียน

วัดโฆสิตาราม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมถอดบทเรียน **ค้นพบ ผลงานเด่น ดังนี้** บวร.ร. บ้านหัวเด่น ตำบลบางซุด อำเภอสรรคบุรี ประชาชนบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างปลอดภัย ร้านค้าร้านชำจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอดภัย โดยอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด และเอกชน มีการสำรวจปัญหาในชุมชนร่วมกับ อสม. ดำเนินงานร่วมกับ รพ.สต. สองแห่ง จัดตั้งชมรมคุ้มครองผู้บริโภค จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่พบในชุมชน ดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามแนว 5 ต. ตรวจ ทกลง เตือนภัย ติดตาม ต่อยอด จัดทำข้อตกลงร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ตรวจร้านค้าร้านชำในชุมชน ค้นข้อมูลสู่ชุมชน บวร.ร. ตำบลลูก อำเภอสรรพยา ร่วมมือระหว่างสอง รพ.สต. ในตำบล

เพื่อดำเนินงานด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยนวัตกรรม 5 ส. เพื่อให้คนในชุมชนสามารถเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย 1.สร้างเครือข่าย ดำเนินงานภายใต้ชุมชน คุ้มครองผู้บริโภคและภาคีเครือข่าย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา 2.ส่งต่อความรู้ 3.สำรวจ ร้านค้าร้านชำ 4.สอดส่อง 5.สนทนา บวร.ร. ชุมชนบ้านวังตะเคียน อำเภอหนองมะโมง ดำเนินการ โดยใช้ บวร.ร. โมเดล มีการบูรณาการการทำงานระหว่างภาคีเครือข่ายต่าง ๆ วิเคราะห์ชุมชนสร้าง การมีส่วนร่วม จัดตั้งนโยบาย ออกตรวจร้านค้าร้านชำ ร้านค้าแผงลอยในตลาด ร่วมกับภาคีเครือข่าย ตรวจสอบสุขภาพพระสงฆ์ประจำปี จัดตั้งทีมแกนนำเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ประชาชนนำมาถวายพระสงฆ์ **นวัตกรรม/ปัจจัยความสำเร็จ** “มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพและสร้างกลไกการเฝ้าระวัง สร้างสภาพแวดล้อม ที่ปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ”

เป้าหมายในปี 2568 ขยายผลไปสู่การสร้าง “ตลาดอุ่นใจ” ให้เป็นตลาดกระจายอาหารและผลิตภัณฑ์ สุขภาพจากความร่วมมือของหน่วยงานสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม

2 เยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย บวร.ร. จังหวัดมุกดาหาร วันที่ 5 - 7 กุมภาพันธ์ 2568

ข้อมูลพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2567 จังหวัดมุกดาหาร มีชุมชน บวร.ร. จำนวน 1 ชุมชน มีโรงเรียน อย. น้อย ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 2 แห่ง

ปีงบประมาณ 2568 กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลัง ชุมชนบ้านหนองผือ และโรงเรียนบ้านนาแพงโคกน้ำสร้าง โรงเรียนหนองสูงสามัคคีวิทยา และโรงเรียนหนองหญ้าไซย์ เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมถอดบทเรียน **ค้นพบ ผลงานเด่น** ดังนี้ บวร.ร.บ้านหนองผือ ต.ห้วยใหญ่ อ.ห้วยใหญ่ พบปัญหาคนในชุมชนป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs ภาคีเครือข่าย บวร.ร. จากนั้นคิดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการทำงานเชิงรุก ลงลึกถึงชุมชน ได้แก่ การอบรมความรู้ให้แก่ผู้นำชุมชน ด้วยทีม MUK Hero Ranger ในการตรวจร้านค้า/ร้านชำ เยี่ยมบ้าน ให้ความรู้ ส่งเสริมความตระหนักรู้การบริโภคเค็มด้วย “ตะกร้านี้ เค็มหลายเหยาะน้อย” จัดมุมผลิตภัณฑ์ทางเลือก สุขภาพในร้านค้า สร้างความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนผ่านกิจกรรม “ตักบาตรนมจืด” พร้อมกับพระเทศน์ ให้ความรู้เรื่องการเลือกบริโภคในวันพระใหญ่ นักเรียน อย.น้อย ให้ความรู้กับเพื่อนในโรงเรียน พร้อมทั้งส่งต่อ ความรู้แก่คนในครอบครัว เรื่องการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพ กิจกรรมห้วยใหญ่ นับบคาร์บ ลดน้ำหนัก ห่างไกล NCD

นวัตกรรม/ปัจจัยความสำเร็จ

เน้นการทำงานเชิงรุก ลงลึกถึงชุมชน ด้วยทีม MUK Hero Ranger และส่งเสริมความตระหนักรู้ การบริโภคเค็มด้วย “ตะกร้านี้ เค็มหลายเหยาะน้อย”

เป้าหมายปี 2568

ตั้งเป้าขยายผลการดำเนินงาน บวร.ร. ไปสู่ตำบลใกล้เคียง จำนวน 4 ตำบลใกล้เคียง จำนวน 4 ตำบลข้างเคียง

3 เยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย บวร.ร. จังหวัดปัตตานี วันที่ 10 - 11 กุมภาพันธ์ 2568

ข้อมูลพื้นฐาน ปังบประมาณ 2567 จังหวัดปัตตานี มีชุมชน บวร.ร. จำนวน 1 ชุมชน โรงเรียน ออย.น้อย ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 35 แห่ง และเป็นโรงเรียน ออย.น้อย พลัส จำนวน 1 แห่ง และ ได้รับรางวัลผลงานโดดเด่นดีเยี่ยม (Best of the Best) ระดับประเทศ ด้านนวัตกรรม ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ (โรงเรียนประสานวิทยามูลนิธิ)

ปังบประมาณ 2568 กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลัง ชุมชนบ้านนาเกตุ และ โรงเรียนบ้านนาเกตุ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมถอดบทเรียน **ค้นพบ ผลงานเด่น ดังนี้** ขยายการดำเนินงานมายังชุมชนอื่น ๆ อีก 4 ชุมชน ประกอบด้วย 1. ชุมชนนาเกตุ ซึ่งมีการจัดตั้ง RDU Center Naket (ศูนย์เฝ้าระวังการใช้ยาปลอดภัยในชุมชน) ซึ่งจัดตั้งศูนย์ฯ ในร้านชำของ อสม. ในชุมชน มีร้านชำแจ้งข่าวเฝ้าระวังการใช้ยาไม่ปลอดภัยในชุมชนตำบลนาเกตุ และเครือข่ายผู้บริโภคอำเภอโคกโพธิ์ มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนผู้สูงอายุทักษิณานาเกตุ รวมถึงมีการจัดทำหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา 2.ชุมชนตำบลจะบังติกอ 3.ชุมชนตำบลสะบารัง 4.ชุมชนตำบลอาเนาะรู (ดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2567) และ 5.ตำบลละลุบัน

นวัตกรรม/ปัจจัยความสำเร็จ

การบูรณาการการดำเนินงาน ออย.น้อย บวร.ร. เข้าด้วยกัน ผ่านการดำเนินงานของ อสม. ในชุมชน (Smart อสม.) และมีการจัดตั้ง RDU Center Naket (ศูนย์เฝ้าระวังการใช้ยาปลอดภัยในชุมชน) **เป้าหมายในปี 2568**

ตั้งเป้าขยายผลการดำเนินงาน บวร.ร. และโรงเรียน ออย. น้อย ในพื้นที่ อื่น ๆ

4 เยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย บวร.ร. จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 26 - 28 กุมภาพันธ์ 2568

ข้อมูลพื้นฐาน ปังบประมาณ 2567 จังหวัดเชียงใหม่ มีชุมชน บวร.ร. 1 ชุมชน มีโรงเรียน ออย. น้อย ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 10 แห่ง และเป็นโรงเรียน ออย.น้อย พลัส 1 โรงเรียน และโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ได้รับรางวัลผลงานโดดเด่นดีเยี่ยม (Best of the Best) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และได้รับรางวัล Best Practice เขตสุขภาพที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ ในปังบประมาณ พ.ศ. 2567 มีชมรมคุ้มครองผู้บริโภค ออย.น้อย และมีการบูรณาการกิจกรรม ออย.น้อย เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงมีการบรรจุเนื้อหา ออย.น้อย ในหลักสูตรการเรียนการสอน

ปีงบประมาณ 2568 กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังชุมชนตำบลยุหว่า เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมถอดบทเรียน ชุมชนร่วมใจเฟื่องวังผลิตภัณฑสุขภาพไม่ปลอดภัย (บวร.ร.) และใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU) โดยบูรณาการกิจกรรม RDU กับการประเมินต่าง ๆ ได้แก่ การประเมินความปลอดภัยด้านยา RDU Community และ บริการสุขภาพปฐมภูมิ มีการจัดตั้ง RDU Coordinator และคณะทำงานด้านความปลอดภัยของยา รู้ เข้าใจ สื่อสารจับใจ ตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง เริ่มดำเนินงาน บวร.ร. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ดำเนินงานส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในชุมชน มีเครือข่ายวัยเก๋ารู้เท่าทันสื่อ โรงเรียนผู้สูงอายุวัดป่าตาล ส่งเสริมความรู้เรื่องโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ภายใต้การดำเนินงาน บวร.ร. อายุยืน “Young” (ยัง) ยิ้มได้ ประชุมปฏิบัติการ อสม.คบส. เคลื่อนที่ 7 โซน บูรณาการเครือข่าย บวร.ร. ร่วมกับงาน อย.น้อย และผู้สูงอายุ เครือข่ายประชาชน ตำบลท่ากว้าง อำเภอสารภ ทำในเรื่องผู้ป่วยโรคเรื้อรัง NSIADs ใช้นวัตกรรม Line OA ส่งยาตาวิเศษ โครงการส่งยาตาวิเศษ มีการขยายเครือข่ายในตำบล และจังหวัด จัดทำ MOU วัด ประชา รัฐ สร้างสุข อำเภอสันป่าตอง ดำเนินงานใน 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลยุหว่า และตำบลบ้านแม่ เรื่องการใช้ยาสมเหตุผลในผู้ป่วยเรื้อรังและผู้สูงอายุ

นวัตกรรม/ปัจจัยความสำเร็จ ใช้หลัก 3 ต. (ต้นรู้ ตรวจสอบ ตัดสินใจ)

ต้นรู้

ให้ความรู้/เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและความสนใจในปัญหา

ตรวจสอบ

ประชาชนมีทักษะในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้เครื่องมือ Line@FDAThai หรือ ยุหว่า Safe

ตัดสินใจ

ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างปลอดภัย

เป้าหมายในปี 2568 ตั้งเป้าหมายผลการดำเนินงาน บวร.ร. และโรงเรียน อย. น้อย ในพื้นที่ อื่น ๆ ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด

2.3 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ อสม. คุ้มครองผู้บริโภค ดูแลผู้สูงอายุ

อ.ย. เริ่มดำเนินขับเคลื่อนกิจกรรมการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยนำร่องใน 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ สุรินทร์ พัทลุง และนครนายก จากนั้นได้ดำเนินการถอดบทเรียนและได้พัฒนารูปแบบกิจกรรมผู้สูงอายุวัยเก๋า คิดได้ใช้เป็น 4 ส. เพื่อดำเนินงาน ขยายผลต่อยอด แสดงดังภาพที่ 7

รูปแบบกิจกรรมผู้สูงอายุวัยเก๋า คิดได้ใช้เป็น “ 4ส : สร้าง สอน สืบ ส่งต่อ ”

ภาพที่ 7 รูปแบบกิจกรรม 4 ส. การสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ

โดยรูปแบบกิจกรรม 4 ส. : สร้าง สอน สืบ ส่งต่อ มีการดำเนินงานดังนี้

1. สร้าง :

สนับสนุนการสร้าง อสม. คุ้มครองผู้บริโภคให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้เป็นกลไกดูแลผู้สูงอายุในชุมชน และเชื่อมโยงบริการส่งต่อคลินิกผู้สูงอายุ ด้วยหลักสูตรแกนกลาง อสม. อย. ที่ปรึกษาใกล้บ้าน ใกล้ตัวด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประกอบด้วย 6 บทเรียน

2. สอน :

ส่งเสริม อสม. คุ้มครองผู้บริโภคในการส่งต่อความรู้ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย พร้อมทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ดำเนินการคัดกรองความเสี่ยงและเฝ้าระวังด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้อง โดย อย. มีการดำเนินการผลิตสื่อความรู้ประกอบการสอน อสม. ในรูปแบบสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น ภาพพอลิคา์ ชุดวิทยุเสียง และคู่มือความรู้

3. สืบ :

อสม. ติดตามเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในการดูแล ติดตาม พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพในครัวเรือน ด้วยสื่อและเครื่องมือที่ได้รับการสนับสนุนกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ

4. ส่งต่อ :

เชื่อมประสานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ส่งต่อผู้สูงอายุที่พบปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพไปรับบริการที่เหมาะสม โดยปรึกษากับทีมพี่เลี้ยง

ผลการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วย “รูปแบบผู้สูงอายุวัยเก๋า คิดได้ใช้เป็น”

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อย. ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (12 จังหวัด) นำร่องดำเนินงานขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ ตามรูปแบบกิจกรรม 4 ส. โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

สร้างทีมพี่เลี้ยง อสม. คุ้มครองผู้บริโภค เพื่อร่วมสร้างพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างสมเหตุสมผลให้กับผู้สูงอายุในชุมชน และช่วยคัดกรองและเฝ้าระวังด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนส่งต่อรับบริการในคลินิกผู้สูงอายุ จำนวน 2,975 คน และประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ ภายหลังการอบรม พบว่า อสม. ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีความรู้ ความเข้าใจร้อยละ 75 จำนวน 1,833 คน คิดเป็นร้อยละ 61.61 ทั้งนี้ ปัจจุบัน มี อสม. คุ้มครองผู้บริโภค ที่ผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุสะสมรวม 5,223 คน

ผู้สูงอายุได้รับการดูแล จาก อสม. คุ้มครองผู้บริโภค ลงพื้นที่ให้ความรู้และเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามพฤติกรรมผู้บริโภค พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ พร้อมทั้งประเมินทักษะความรู้และระดับความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแล โดยกำหนดให้ อสม.อย. 1 คน ดูแลผู้สูงอายุอย่างน้อย 3 คน ปัจจุบันมีผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล จำนวน 20,974 ครอบครัว ซึ่งผลจากการเยี่ยมบ้าน **แสดงดังภาพที่ 8**

ภาพที่ 8 สรุปผลการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ของ อสม. คุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรแกนกลางของ อย.

นอกจากนั้น ได้มีการวัดผลประเมินความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุ ทั้งหมด 3,954 คน พบว่า ผู้สูงอายุมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ระดับเพียงพอ ที่ร้อยละ 67.29 โดยมีคะแนนในหมวดข้อคำถามความเข้าใจเรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพสูงที่สุดที่ร้อยละ 13.62 และมีคะแนนในหมวดข้อคำถามการโต้ตอบ ชักถาม แลกเปลี่ยนน้อยที่สุดที่ร้อยละ 9.22 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ผลการสำรวจ	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation)	t-test
ความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	84	67.29	11.42	t(502)= -5.91, p<0.01
การเข้าถึง	16	13.51	2.28	t(483)= -4.94, p<0.01
ความเข้าใจ	16	13.62	2.34	t(496)= -3.77, p<0.01
โต้ตอบ ชักถาม แลกเปลี่ยน	12	9.22	1.79	t(488)= -5.78, p<0.01
ตัดสินใจ	16	12.35	2.34	t(490)= -4.41, p<0.01
เปลี่ยนพฤติกรรม	12	9.30	1.78	t(482)= -6.83, p<0.01
บอกต่อ	12	9.29	1.89	t(482)= -6.19, p<0.01

2.4 กิจกรรมการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยเครือข่ายภาคประชาชน

คณะทำงานภาคประชาชน ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2550 โดย อย. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการกิจการดำเนินงานของ อย. มีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ร่วมแก้ไข เพื่อคุ้มครองประชาชนให้ได้รับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และมีการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างเหมาะสม ปัจจุบันคณะทำงานภาคประชาชนมีจำนวนทั้งสิ้น 36 หน่วยงาน ประกอบด้วย 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ องค์กรผู้บริโภค องค์กรวิชาชีพ สื่อมวลชน ภาควิชาการ/การศึกษา และภาครัฐ

2.4.1 กำหนดกรอบนโยบายสื่อสารเตือนภัยร่วมกับคณะทำงานภาคประชาชน

คณะทำงานภาคประชาชนได้มีการประชุม เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานสื่อสาร เตือนภัย ผลิตภัณฑ์สุขภาพตามกรอบนโยบาย อย. วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2568 ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 เน้นประเด็นการจัดการปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เป็นหลักในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความรู้ให้กับประชาชน และประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สุขภาพในผู้สูงอายุ และการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพกล่าวอ้างสรรพคุณเกินจริงทางสื่อออนไลน์ โดยขอความร่วมมือจากคณะทำงานภาคประชาชนเผยแพร่ข้อมูลความรู้ในช่องทางของคณะทำงานภาคประชาชน

2.4.2 ลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานสื่อสารเตือนภัยและตอบโต้ความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ของเครือข่ายภาคประชาชนร่วมกับชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ชุมชนบ้านท่าอิป๊ะ มีการดำเนินงานจัดการปัญหาการจำหน่ายยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพอันตรายในร้านชำและรถเร่ โดยความร่วมมือเครือข่าย บวร.ร. มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช. หมู่ที่ 13 บ้านท่าอิป๊ะ) เป็นแหล่งกระจายยาแผนปัจจุบันหรือยาสมุนไพรทางเลือก ทดแทนยาไม่เหมาะสมจากร้านชำและเยี่ยมบ้านด้านสเต็มรอยด์ โดย Mr. Anti – Steroid มีการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยเฝ้าระวัง และรับร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพใน รพ.สต.บ้านหนองสีนวล จัดทำข้อตกลงร่วมกันในชุมชน (ธรรมนูญชุมชน) เป็นแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในพื้นที่อย่างยั่งยืน

คณะกรรมการภาคประชาชน ได้ร่วมระดมสมองต่อ ยอดความสำเร็จของการจัดการปัญหาในชุมชนบ้านท่าอิป๊ะ มีการกำหนดกลยุทธ์และวางแผนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน รวมทั้งกำหนดเป้าหมายระยะสั้น (Quick win) และระยะยาว (KPI) เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานร่วมกัน พร้อมขับเคลื่อนสร้างความร่วมมือต่อยอดในการขยายและพัฒนาเครือข่ายให้ผู้บริโภคมีความรู้ สื่อสารเตือนภัยได้ต่อไป

จากการประชุมระดมสมองเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับคณะกรรมการภาคประชาชน นำไปวางแผนการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยแบ่งหน้าที่การทำงานให้ชัดเจนตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1) กลุ่มผู้ประกอบการ เน้นการปรับปรุงการผลิตอาหารที่เหมาะสมลดหวาน มัน เค็ม ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ (Healthier choice) ให้มากขึ้น และมีมาตรการข้อกำหนดในกลุ่มผู้ค้าส่ง (wholesale) ที่จะนำสินค้ามาขายในห้างค้าปลีกต่าง ๆ ควรเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่มีฉลากถูกต้อง จะได้รับการพิจารณาให้นำสินค้าเข้าขายได้ง่ายมากกว่าผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

2) กลุ่ม อสส./อสม. เน้นกิจกรรมลงพื้นที่ ให้ความรู้คนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มกิจกรรมการ ให้ความรู้ที่สามารถทำได้ และเข้าถึงคนในชุมชน เช่น การเปิดเสียงตามสาย

3) กลุ่มภาคการศึกษา ร่วมกับ อย. จัดกิจกรรม ให้ความรู้แก่ กลุ่มนักศึกษา เพื่อสร้างเครือข่าย คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

4) กลุ่มสื่อมวลชน ใช้สื่อออนไลน์ประชาสัมพันธ์ นำข้อมูลข่าวที่ได้รับจากเครือข่ายภาคประชาชน กลุ่มต่าง ๆ เผยแพร่ไปตามแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ในระดับพื้นที่ ระดับภาค ระดับประเทศ

5) คณะทำงานภาคประชาชน มีการประชุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ

2.4.3 สรุปผลการดำเนินงาน

คณะทำงานภาคประชาชนได้มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานสื่อสารเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตามนโยบาย อย. วันที่ 7 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมเซ็นทารา ไหล่ ศูนย์ราชการ และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ มีคณะทำงานภาคประชาชนเข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 28 หน่วยงาน จากทั้งหมด 36 หน่วยงาน คณะทำงานภาคประชาชนได้รับฟังข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานจากผู้บริหารและแต่ละหน่วยงาน ได้รายงานผลการขับเคลื่อนตามแผนงานของภาคประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้ที่ประชุม ได้รับทราบ รวมทั้งได้ร่วมกันพิจารณา (ร่าง) แนวทางการดำเนินงานสื่อสารเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายคณะทำงานภาคประชาชน

ส่วนที่ 3 ชุมชน บวร.ร. และสถานศึกษา (โรงเรียนน้อย.น้อย) ที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น (Best Practice) และโดดเด่น ดีเยี่ยม (Best of the Best) ในการสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพร่วมกับภาคีเครือข่าย อ.ย. จึงได้กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยมีผลงานชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และ โรงเรียน อ.ย.น้อย ร่วมส่งผลงานมากกว่า 200 ผลงาน โดยมีผลงานที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ อ.ย. กำหนด ดังนี้

ชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพโดดเด่น ระดับประเทศ (Best Practice) จำนวน 16 ผลงาน ได้แก่

1 ชุมชนตำบลยุหว่า จังหวัดเชียงใหม่ เขตสุขภาพที่ 1

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน ค้นพบปัญหาในชุมชนตำบลยุหว่า 3 ประเด็น ได้แก่

- (1) การใช้ยาสมุนไพร/ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ผิดกฎหมาย (ไม่มีเลขทะเบียน ปลอมปนสเตียรอยด์ โฆษณาเกินจริง)
- (2) การจำหน่ายยาชุด ยาแก้ปวดกลุ่ม NSAIDs และยาสมุนไพรไม่มีทะเบียนในร้านชำ
- (3) พวกรั้ว/แม่ค้าเร่ ขายยาสมุนไพรไม่มีทะเบียน

เครือข่ายในการดำเนินงาน

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

1. ค้นหาปัญหา ใช้กระบวนการกลุ่ม ทำให้เกิดการอภิปรายแลกเปลี่ยนรับทราบปัญหา
2. การสร้างแกนนำเครือข่าย Little doctors ในโรงเรียน, Three doctors ในชุมชน และ พระ อ.สว. สาขาคุ้มครองผู้บริโภค
3. ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ โดยใช้หลัก 3 ต. (ตื่นรู้ ตรวจสอบ ตัดสินใจ)

ตื่นรู้: ให้ความรู้/เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ตรวจสอบ: ประชาชนมีทักษะในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้เครื่องมือ Line@FDAThai หรือ ยุหว่า Safe

ตัดสินใจ: ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างปลอดภัย มีวิจารณญาณในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร และไม่หลงเชื่อโฆษณาเกินจริง

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. ประชาชนมีความรอบรู้มากขึ้น โดยมีความรู้มากกว่าร้อยละ 80 เรื่องยาชุด ยาสมุนไพรไม่มีทะเบียนยา NSAIDs อาการไม่พึงประสงค์ของสเตียรอยด์
 - ไม่พบการจำหน่ายยาชุดและยาแก้ปวดกลุ่ม NSAIDs ในร้านชำร้อยละ 94.4
 - ไม่พบการขายยาสมุนไพรไม่มีเลขทะเบียนในร้านชำร้อยละ 88.6 ในตลาดนัดร้อยละ 80
2. มีแกนนำที่ได้รับการอบรมเสริมศักยภาพ 215 คน เกิดเวทีให้ความรู้แกนนำ 3 ครั้ง และมีมาตรการทางสังคม ที่มาจากเวทีประชาคม ไม่ให้พ่อค้าเร่เข้ามาในหมู่บ้าน หากพบให้แจ้งผู้นำหมู่บ้าน
3. เกิดนโยบายในระดับท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

2 ชุมชนหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย เขตสุขภาพที่ 2

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากการสำรวจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม. และ อสม. นักวิทย์ เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาในผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง จำนวน 1,223 ราย พบว่าผู้ป่วยขาดความรู้เรื่องการใช้ยา รับประทานยาไม่ครบ ตรวจพบยาเหลือเป็นจำนวนมาก รับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและสมุนไพรที่สั่งซื้อออนไลน์หรือลูกหลานซื้อให้รับประทาน เกือบยาไม่เหมาะสม และจากข้อมูลการรับบริการที่ รพ.สต. หนองหญ้าปล้องที่ลงเยี่ยมบ้าน พบยาหมดอายุ ยาเสื่อมสภาพ ยาสมุนไพรเสี่ยงสเตียรอยด์ ในตะกร้ามากของผู้ป่วย พบการเก็บยาที่ไม่ถูกต้อง ผู้ป่วยหยุดยาเอง เข้าใจว่ากินยามากเสี่ยงไต การบริโภคยาอันตรายที่มีผลต่อความรุนแรงของโรคจากยาที่จำหน่ายในร้านชำ ข้อมูลจากทีม อสม. นักวิทย์ และ อย.น้อย ในโรงเรียน ตรวจพบยาหมดอายุในยาชุดสังฆทานที่เก็บไว้ที่วัดเป็นเวลานาน

เครือข่ายในการดำเนินงาน

บ้าน ได้แก่ อสม. จำนวน 83 คน อสม.นักวิทย์ จำนวน 5 คน มีการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ รพ.สต. สสอ. รพ.บ้านด่านลานหอย

วัด ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดวังตะคร้อ ท่านพระครูสุน ปิยะศีลขันธ ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลวังตะคร้อ และหนองหญ้าปล้อง และคณะกรรมการวัด จำนวน 20 คน

โรงเรียน จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวังตะคร้อ (ประถมศึกษา) โรงเรียนรางวัล อ.น้อย ชมเชย โรงเรียนหนองจิก ตีนเนิน (มัธยมศึกษา) และโรงเรียนหนองไม้กอง (ประถมศึกษา) โรงเรียนหนองหญ้าปล้อง (ประถมศึกษา)

โรงพยาบาล ได้แก่ รพ.สต. หนองหญ้าปล้อง (สังกัดกระทรวงสาธารณสุข) รพ.บ้านด่านลานหอย สสอ.บ้านด่านลานหอย สสอ.สุโขทัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

- ๑ 1 ติดอาวุธทางปัญญาให้แก่เครือข่าย
- ๑ 2 ติดตามและแก้ปัญหาคาการใช้จ่ายที่บ้านให้กับผู้ป่วย
- ๑ 3 ตั้งศูนย์ดูแลสุขภาพ โรงเรียนสุขภาพวิทยาคม
- ๑ 4 ตาโว เมื่อพบผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือยาที่เป็นอันตราย ต้องรีบแจ้งทีมเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าตรวจสอบ
- ๑ 5 ไต่ตี่ ดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ออกแบบ Care plan รายบุคคล ในผู้ป่วย CKD Stage 4

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

- เกิดข้อตกลงของชุมชน วัด โรงเรียน ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ร่วมกันลดเค็ม ลดคาร์บ (อาหารลดโซเดียม)
- เกิดทีมทำงานเครือข่าย บวร.ร. ที่มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น โดยนำต้นทุนของแต่ละเครือข่ายมาร่วมแก้ปัญหา โดยใช้นวัตกรรม 5 ต ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา การแก้ปัญหาการใช้ยาผู้ป่วยอย่างเป็นระบบ

3 ชุมชนคันไช้ง จังหวัดพิษณุโลก เขตสุขภาพที่ 2

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากการสำรวจร้านค้าภายในหมู่บ้าน ด้วยแบบสำรวจ G-RDU พบร้านจำหน่ายยา NSAIDs 11 ร้าน จาก 25 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 44 และข้อมูลจากระบบ HDC พบว่า ระยะเวลาของผู้ป่วยเบาหวาน และ/หรือ ความดันโลหิตสูงที่เป็นผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรายใหม่เพิ่มมากขึ้น และมีจำนวน ผู้เสียชีวิต และผู้ป่วยที่ล้างไตทางหน้าท้อง 2 ราย เสียชีวิต 1 ราย

เครือข่ายในการดำเนินงาน

บ้าน จัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยเฝ้าระวังการใช้ยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน / ตรวจยาในร้านขายรวมทั้งเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส หากพบยา และผลิตภัณฑ์อันตราย/ผิดกฎหมาย

วัด พระเทศน์ให้ความรู้เรื่องอันตรายของสารสเตียรอยด์ อันตรายของยาชุด การใช้ยากลุ่ม NSAIDs และมีพี่เลี้ยงในการให้ความรู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ รพ.สต. คันไช้ง

โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา มีการจัดทำสื่อให้ความรู้เรื่องอันตรายของสารสเตียรอยด์อันตรายของยาชุดการใช้ยาปฏิชีวนะและวิธีการเลือกซื้อเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อประชาสัมพันธ์ให้แก่เด็กนักเรียนและผู้ปกครองรวมทั้งมีการจัดการเดินขบวนรณรงค์ให้ความรู้แก่ชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ

โรงพยาบาล ทบทวนเรื่องการใช้ยาในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เฝ้าระวังการใช้ยา กลุ่ม NSAIDs ในกลุ่มผู้ป่วย CKD stage 3-5 และใช้เทคนิคการสนทนาสั่งสร้างแรงจูงใจ (motivation interview)

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

๐ การวางแผน เครือข่าย บวร.ร. ได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้ทราบสาเหตุและความเป็นมา

๐ ร่างข้อตกลงร่วมกัน กำหนดกิจกรรม และ วางแผนการดำเนินงานจัดการปัญหาด้านยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผน ในขั้นตอนการปฏิบัติการเครือข่าย บวร.ร. ปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานจัดการปัญหา ยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๐ การสังเกตกิจกรรมของการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ ของ รพ.สต.คันไช้ง รวบรวมข้อมูลการปฏิบัติการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงาน

๐ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อดูผลของกิจกรรมที่เกิดขึ้นการปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้และได้ดำเนินการไปแล้ว ตลอดจนกิจกรรมที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ต่อมาสะท้อนผลการปฏิบัติการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ร่วมกับตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ในเครือข่าย บวร.ร. ในประเด็นผลการปฏิบัติและสรุปปัญหาอุปสรรค ในกิจกรรมที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนและปัญหาอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะ และวิธีการปรับปรุง แผนปฏิบัติการในครั้งต่อไป

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานเฝ้าระวังการใช้ยา ในระดับตำบล – ชุมชน วาระประชุม คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.), คณะทำงานเครือข่าย บวร.ร. และศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวัง การใช้ยาและผลิตภัณฑ์ ทุก 3 เดือน (จะมีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการในตำบล)

4 ชุมชน รพ.สต. บ้านหัวเด่น ต.บางบุตร อ.สรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เขตสุขภาพที่ 3

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากการลงพื้นที่ที่ตรวจประเมิน และเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 หมู่บ้าน โดยภาคีเครือข่าย ซึ่งพบปัญหาที่แตกต่างกัน จึงได้จัดเวทีระดมความคิดเห็น ค้นหาปัญหา และสาเหตุร่วมกัน มีการให้ข้อมูลสนับสนุนจากทาง รพ.สต. จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในพื้นที่ ร่วมกัน ได้มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ได้ดังนี้ สารปนเปื้อนในอาหาร ร้านขายของชำที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้านจำหน่ายอาหารปรุงสุกไม่ผ่านเกณฑ์ การซื้อขายชุดและสมุนไพรทางเอง และการโฆษณาชวนเชื่อจากสื่อ ภาวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน จึงเกิดกระบวนการในการขับเคลื่อน คือ “เครือข่าย 5 ต.ปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค”

เครือข่ายในการดำเนินงาน

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

นำหลัก PDCA (Plan – Do – Check – Act) มาใช้กับแต่ละ “5 ต.” ของการดำเนินงานโดยใช้หลัก เครือข่าย 5 ต. ปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค จะช่วยให้การดำเนินงานมีความเป็นระบบ ต่อเนื่อง และนำไปสู่ความยั่งยืน

1. ตรวจ : ออกตรวจหาสารปนเปื้อนในอาหาร พร้อมตรวจประเมินร้านค้า ร้านอาหาร แผงลอย จำหน่ายอาหาร ตลาดนัด วัด และสถานศึกษา (ออกตรวจค้นหาปัญหา เพื่อวางแผนการดำเนินงาน)
2. ตกลง : จัดทำข้อตกลง กับเครือข่าย บวร.ร. และผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร แผงลอย จำหน่ายอาหาร ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีการคืนข้อมูลร่วมด้วย
3. เตือนภัย : ให้ความรู้ที่ถูกต้องกับชุมชน โดยเครือข่ายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ การโฆษณาชวนเชื่อ เกินจริง พร้อมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ไปสเตอร์ โฉนด สื่อออนไลน์ และอื่น ๆ
4. ติดตาม : ตรวจเยี่ยม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมมอบป้ายรับรอง
5. ต่อยอด : (ด้านคน เงิน ของ)
 - พัฒนาองค์ความรู้ และส่งเสริมความรอบรู้ให้กับเครือข่ายอยู่เสมอ พร้อมขยายเครือข่าย
 - จัดหาแหล่งงบประมาณในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
 - จัดหาเครื่องมือและสื่อในการดำเนินงานให้เพียงพอ

การประยุกต์ใช้ PDCA กับ 5 ต. ทำให้การดำเนินงานมีขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถติดตามผลและปรับปรุงได้ต่อเนื่อง สร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่าย ส่งผลต่อความยั่งยืนของโครงการในระยะยาว

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

การดำเนินงานของภาคีเครือข่าย โดยใช้หลัก “เครือข่าย 5 ต.ปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค” ทำให้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ให้แก่เครือข่าย บวร.ร. และจากการดำเนินงานปี 2567 พบว่า สารปนเปื้อนในอาหารของร้านค้า ลดลง และร้านค้า และร้านจำหน่ายอาหารปรุงสุกคุณภาพผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น

ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ เกิดข้อตกลงร่วมกัน ในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน บวร.ร. สว.สต.บ้านหัวเด่น เกิดเครือข่ายดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น โดยนำต้นทุนของแต่ละเครือข่ายมาร่วมแก้ปัญหา ซึ่งใช้หลัก “เครือข่าย 5 ต.ปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค” และอีกหนึ่งผลลัพธ์ที่ภาคภูมิใจ คือ เครือข่ายโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สว.สต.บ้านหัวเด่น ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียน ออย.น้อย ระดับ PLUS ปี 2567 ครบทั้ง 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยงให้โรงเรียนวัดโชติธาราม ในการส่งผลงานโรงเรียน ออย.น้อย ที่มีการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพโดดเด่น Best Practice และ Best of the Best ด้านสื่อสารสร้างสรรค์ ปี 2567

5 ชุมชนเจ้าเจ็ด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขตสุขภาพที่ 4

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากข้อมูลในระบบ HDC พบผู้ป่วยเบาหวานในชุมชนเจ้าเจ็ด จำนวน 458 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2567 เพิ่มขึ้น 209.2% ประกอบกับข้อมูลการทำประชาคม เพื่อค้นหาปัญหา (PLD) ของชุมชน พบปัญหาสำคัญที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน คือ ‘โรคเบาหวาน’ เนื่องจากเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคมามาก และมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนในชุมชน จากนั้นชุมชนได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดปัญหาด้วยแผนผังการวินิจฉัยชุมชน ทำให้ทราบสาเหตุของปัญหา คือ การขาดความรู้ทางด้านโภชนาการ จึงนำสาเหตุดังกล่าวมาวิเคราะห์ด้วยผังก้างปลา (Root cause analysis) เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง พบปัญหาสำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้การอ่านฉลากอย่างถูกวิธี ฉลากมีตัวหนังสือเล็กเกินไป ทำให้มองเห็นได้ลำบาก

เครือข่ายในการดำเนินงาน

บ้าน

- แคนนำผู้ป่วยโรคเบาหวาน เป็นแบบอย่างในการบริโภคอาหารและออกกำลังกายในผู้ป่วยโรคเบาหวาน
- แคนนำผู้ป่วยโรคเบาหวาน ร้านชำในชุมชนเจ้าเจ็ด

วัด

- วัดเจ้าเจ็ด แคนนำพระนักเทศน์ เทศนาและเผยแผ่ธรรมะในประเด็นการบริโภคอย่างมีสติ ในชมรมต่าง ๆ

โรงเรียน

- นักเรียน อย.น้อย เป็นต้นแบบในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างปลอดภัย และร่วมเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน

โรงพยาบาล และเครือข่ายอื่น ๆ

- แคนทำงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นแกนนำหลักในการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน
- อสม. เทศบาลเมืองเจ้าเจ็ด
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด วางนโยบายในการดำเนินโครงการ สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนความรู้ เกษีกรให้ความรู้ด้านยา และการอ่านฉลากโภชนาการ นักโภชนาการสอนการนับคาร์บ
- โรงพยาบาลเสนา สนับสนุนบุคลากรในการให้ความรู้ นักโภชนาการ
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ รพ.สต.เจ้าเจ็ด สนับสนุนบุคลากร สถานที่ กศน. อำเภอเสนา เกษตรอำเภอ

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

ใช้กระบวนการ บวร.ร. โมเดล 'ทำงาน เชิงรุก เชื่อมโยง ชุมชน'

1. จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ การนับคาร์บ การอ่านฉลากโภชนาการ การตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหาร การใช้ยาอย่างปลอดภัยในชุมชน และการรับประทานยาในผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหารแก่เครือข่ายชุมชน บวร.ร. และสร้างแกนนำ บุคคลต้นแบบ
2. จัดทำ "นวัตกรรม Card ส่อง มองฉลาก คุมคาร์บ ลดหวาน"
3. ลงชุมชนร่วมกับแกนนำเครือข่ายชุมชน กิจกรรมเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน
4. ลงชุมชนร่วมกับแกนนำเครือข่ายชุมชน กิจกรรม "ส่องฉลาก จับผิดสินค้า"
5. ลงชุมชนร่วมกับแกนนำเครือข่ายชุมชน กิจกรรม "smart shop สุขภาพดี ตลาดซื้อ ตลาดกิน"
6. ลงชุมชนร่วมกับแกนนำเครือข่ายชุมชน กิจกรรม "กุมคาร์บ ลดหวาน" ใช้กระบวนการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้วย วีเซฟ (V - shape model)
7. ลงชุมชนร่วมกับแกนนำเครือข่ายชุมชน กิจกรรม "เยี่ยมบ้าน...ห่วงใยใส่ใจผู้บริโภค"
8. ลงชุมชนร่วมกับแกนนำเครือข่ายชุมชน กิจกรรม "กินเป็น เน้นผัก รักสุขภาพ" ใช้กระบวนการ PLD
9. สร้างเครือข่ายแจ้งเตือนภัย

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ การนับคาร์บ การอ่านฉลากโภชนาการ พบว่า แกนนำเครือข่ายชุมชน จำนวน 30 คน มีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 93.33
2. นวัตกรรม "Card ส่อง มองฉลาก คุมคาร์บ ลดหวาน" ถูกนำไปวางในร้านค้าชุมชน จำนวน 8 ร้าน และผลการประเมินการนำไปประยุกต์ใช้ พบว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในระดับดีมาก
3. ผู้ป่วยโรคเบาหวานหลังจากที่มีความรู้ด้านการอ่านฉลากโภชนาการ สามารถคุมน้ำตาลได้ดีขึ้น ร้อยละ 77.78
4. การคืนข้อมูลสู่ชุมชน มีการใช้เสียงตามสายในชุมชน เชิญชวนบุคคลต้นแบบ แกนนำและผู้นำชุมชน มีการเผยแพร่ผลการดำเนินการผ่านทางชมรมเบาหวาน ชมรม อสม. ชมรมผู้สูงอายุ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนร่วมกันในการประชุมต่าง ๆ

6 ชุมชนบ้านท่ามะขาม จังหวัดราชบุรี เขตสุขภาพที่ 5

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากการลงพื้นที่สำรวจร้านขายของชำในพื้นที่ชุมชนบ้านท่ามะขาม จำนวน 4 ร้าน พบว่า มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ เครื่องสำอางและขนม ซึ่งไม่มีฉลากภาษาไทย จำนวน 2 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 50 นอกจากนี้ จากการตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหารจากร้านแผงลอยจำหน่ายอาหาร 4 ร้าน พบว่ามี 1 ร้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 ที่ตรวจพบสารปนเปื้อนในอาหาร ประเภทปลาหมึกกรอบ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคในระยะยาว

เครือข่ายในการดำเนินงาน

1. ชุมชนบ้านท่ามะขาม กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการ อาทิ รถเอทีวี รีสอร์ท โฮมสเตย์ ตลาดโอ๊ะป่อย กลุ่มทอผ้า กิจกรรมจักสาน กลุ่มเลี้ยงโค/ไก่ กลุ่มศาสนิกชนพุทธและคริสต์ กลุ่มอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง (อพป.) กองทุนแม่ของแผ่นดิน ฯลฯ
2. ศาสนสถาน วัดป่าท่ามะขาม และโบสถ์ท่ากุลา
3. หน่วยงานรัฐ อำเภอสวนผึ้ง อบต.ตะนาวศรี
4. สถานพยาบาล รพ.สต.บ้านบ่อหวี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
5. สถานศึกษา โรงเรียนบ้านท่ามะขาม และศูนย์เด็กเล็กท่ากุลา
6. หน่วยงานสนับสนุนวิชาการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดราชบุรี โรงพยาบาลสวนผึ้ง และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสวนผึ้ง
7. องค์การภาคประชาสังคม มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทุกหลังคาเรือนในชุมชน มีระบบการติดต่อประสานงานที่มีประสิทธิภาพ โดยทุกครัวเรือนมีเบอร์โทรศัพท์ของ อสม. และ “เครือข่ายสุขภาพ” เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างรวดเร็ว ภายใน 10 นาที ตลอด 24 ชั่วโมง

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

การเสริมสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชนบ้านท่ามะขาม ชุมชน บวร.ร. ได้ดำเนินกิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ได้แก่ บ้าน (ชุมชน) วัด โรงเรียน โรงพยาบาล และหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ดังนี้

- 1) สำรวจ วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในชุมชนด้วยกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ค้นหาสาเหตุของปัญหาการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในชุมชน โดยใช้เครื่องมือ “ต้นไม้ปัญหา”
- 2) สร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค
 - o จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้สูงอายุ แม่บ้าน เยาวชน และผู้ประกอบการร้านค้า
 - o ใช้สื่อและนวัตกรรม เช่น แผ่นพับ 3 ภาษา (ไทย-พม่า-กะเหรี่ยง) ป้ายคุณภาพร้านค้า “ร้านนี้ดี มีคุณภาพ” และการสื่อสารผ่าน TikTok และ Facebook

แผ่นพับ 3 ภาษา

3) เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน

- o จัดตั้ง “ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพชุมชน” ร่วมกับ รพ.สต.บ้านบ่อหวี และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- o ตรวจเยี่ยมร้านขายของชำ ร้านแผงลอยจำหน่ายอาหาร ร้านอาหารในตลาดท้องถิ่นทั่วชุมชน (ตลาดโงะป๋อย, เฌอซีญา) ตลาดนัดชุมชน ฯลฯ โดย อสม. นักเรียน อย.น้อย และภาคีเครือข่าย ทุก 3 เดือน พร้อมประเมินความเสี่ยงและคืนข้อมูลสู่ชุมชน

4) ค้นหาต้นแบบการดำเนินงานร้านค้าชุมชน คัดเลือกและพัฒนาร้านค้าต้นแบบ เช่น “ร้านน้องมด เจริญค้า” ซึ่งเผยแพร่ความรู้ ผ่าน TikTok มีผู้ติดตามกว่า 4.8 ล้านคน

5) สื่อสารความรู้สู่ชุมชนผ่านสื่อออนไลน์และออฟไลน์ ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลสุขภาพ สารความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปลอดภัย และคำแนะนำผู้บริโภค ผ่านเพจ “น้ำครึ่งแก้ว By aree” และ TikTok

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1) ชุมชนปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย

- o ประชาชนในชุมชนทุกกลุ่มวัยมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย
- o ร้านขายของชำในชุมชน จำนวน 12 ร้าน ไม่มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่หมดอายุหรือผิดกฎหมาย พร้อมให้คำแนะนำด้านการจำหน่ายสุราและบุหรี่ตามกฎหมาย และพบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- o ร้านจำหน่ายอาหารในตลาดชุมชน เช่น ตลาดโงะป๋อย ตลาดเฌอซีญา ได้รับการสุ่มตรวจอาหารไม่พบสารปนเปื้อนในอาหาร

2) พัฒนาสื่อความรู้และนวัตกรรม 3 ภาษา

- o แผ่นพับให้ความรู้ 3 ภาษา (ไทย พม่า กะเหรี่ยง) ตอบสนองความหลากหลายทางชาติพันธุ์
- o สื่อวิดีโอและคลิป TikTok นำมาใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารสร้างความรู้สู่สาธารณะ

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

3) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน

- o เครือข่าย อสม. และ อย.น้อย ดำเนินการเยี่ยมบ้าน เยี่ยมร้านขายของชำ ทุก 3 เดือน เป็นประจำ พร้อมเก็บข้อมูลสถานการณ์ผลิตภัณฑ์สุขภาพในพื้นที่
- o ทุกครัวเรือนมีการแจกเบอร์โทรศัพท์ “เครือข่ายสุขภาพประจำบ้าน”

4) ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน

- o จัดตั้ง “ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพ” ร่วมกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นกลไกแจ้งเตือนและประสานความช่วยเหลือเมื่อพบผลิตภัณฑ์สุขภาพผิดกฎหมาย

7 ชุมชนหนองแฟบ จังหวัดระยอง เขตสุขภาพที่ 6

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน ดำเนินการสำรวจเฝ้าระวังการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการจำหน่ายในร้านชำทั้งหมด 38 ชุมชนในเขตเทศบาลนครมาบตาพุดเป็นงานประจำทุกปี ในปีนี้เริ่มพัฒนาเครือข่าย อสม. เป็นแกนขยาย ในการบอกพิกัดร้านชำที่มีการจำหน่ายยาไม่เหมาะสม พบร้านชำในชุมชนหนองแฟบเป็นร้านชำที่ไม่เคยถูกสำรวจพบมาก่อน และเป็นร้านชำที่มีการจำหน่ายยาไม่เหมาะสมทั้งสิ้น จำนวน 10 ร้าน จากทั้งหมด 20 ร้านในชุมชนหนองแฟบ (คิดเป็นร้อยละ 50) พบการจำหน่ายยาชุด ยาปฏิชีวนะ และยาอันตรายหรือยาแผนโบราณรวมถึงยาบรรจสำเร็จ

เครือข่ายในการดำเนินงาน

บ้าน เครือข่ายร้านขายของชำทั้งหมดในชุมชน จำนวน 20 ร้าน

วัด วัดหนองแฟบ นำทีมโดยเจ้าอาวาสวัดหนองแฟบ เป็นประธานของเครือข่าย บวร.ร. ชุมชนหนองแฟบ และวัดเป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียนปรึกษาปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนหนองแฟบ

โรงเรียน โรงเรียนบ้านหนองแฟบ เป็นโรงเรียน อย.น้อย เป็นโรงเรียนที่อยู่ในรั้วของวัด มีครูและแกนนำนักเรียน อย.น้อย

โรงพยาบาล โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยอง

เครือข่ายอื่น ๆ เทศบาลนครมาบตาพุด เครือข่ายโรงงานบริษัทที่เป็นสมาชิกของชมรมประชาสัมพันธ์ กลุ่มโรงงาน นิคมอุตสาหกรรม (MPR Club)

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

1. การค้นหาปัญหา ก่อนการค้นหาปัญหาร้านชำมีการจำหน่ายยาไม่เหมาะสมในชุมชนหนองแฟบ ได้มีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาจากเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้น และการติดเชื้อมีในกระแสเลือด
2. การสำรวจร้านชำ รอบที่ 1 เป็นการสำรวจการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการจำหน่ายในร้านขายของชำทั้งหมดที่อยู่ในชุมชนหนองแฟบ
3. การสร้างเครือข่าย บวร.ร. ชุมชนหนองแฟบ กลวิธีนี้ เป็นการพัฒนางานร่วมกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
4. การจัดอบรมให้ความรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลคนในชุมชน อบรมให้ความรู้เครือข่าย บวร.ร. ชุมชนหนองแฟบ
5. สร้างนวัตกรรมและสำรวจร้านชำรอบที่ 2 เนื่องจากร้านชำในชุมชนมีหลายร้าน แต่ละร้านมีลักษณะประเภทของการจำหน่ายยาที่แตกต่างกัน ยากต่อการจดจำ และใช้ในการสื่อสาร จึงได้สร้างนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการระบุตำแหน่ง และเส้นทางในการนำทางไปยังร้านชำที่ต้องการเฝ้าระวัง และติดตามการจำหน่ายยาเพื่อให้เครือข่าย อสม. รวมถึงเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน สำรวจร้านชำในร้านที่ยังจำหน่ายยาไม่ถูกต้อง นวัตกรรมนี้ ชื่อว่า “นวัตกรรมร้านชำ 5 สี” “MedMap” มาจากคำว่า Medicine ที่แปลว่า ยา และ Map แปลว่า แผนที่ วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม คือ เป็นเครื่องมือในการติดตามและเฝ้าระวังการจำหน่ายยาในร้านชำ

	บ้านสีเขียว	มีการจำหน่ายยาถูกต้อง (เฉพาะยาสามัญประจำบ้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรจำหน่ายทั่วไป)
	บ้านสีแดง	มีการจำหน่ายยาชุด
	บ้านสีส้ม	มีการจำหน่ายยาปฏิชีวนะ
	บ้านสีเหลือง	มีการจำหน่ายยาอันตราย
	บ้านสีฟ้า	มีการจำหน่ายยาทะเบียน G และยาบรรจุเสร็จ

6. สรุปและประเมินผล คืบผลสู่ชุมชน หลังจากมีการใช้นวัตกรรมนำทางพิกัดร้านชำในชุมชน และมีการสำรวจร้านชำรอบที่ 2 แล้ว ผลการสำรวจ ร้านชำได้มีการสรุปผลและคืนข้อมูลสู่ชุมชน โดยการประชุมกลุ่มแกนนำ อสม. และพัฒนางานต่อไป
7. สำรวจร้านชำรอบที่ 3 โดยเครือข่าย อสม.ชุมชนหนองแฟบ ได้เข้าตรวจเฝ้าระวังการจำหน่ายยาในร้านชำทั้ง 4 ร้าน เพื่อขอความร่วมมือไม่จำหน่ายยาที่ไม่ถูกต้อง ผลการสำรวจ พบว่า ร้านชำทั้ง 4 ร้าน ที่เหลือให้ความร่วมมือไม่จำหน่ายยาที่ไม่ถูกต้อง
8. สรุปและประเมินผลข้อมูลสู่ชุมชน พร้อมมอบประกาศนียบัตร จากการสำรวจร้านชำรอบที่ 3 โดยเครือข่าย อสม. ได้ดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายแล้ว จึงมีการเผยแพร่ข้อมูลความสำเร็จดังกล่าวคืนสู่ชุมชน ในไลน์กลุ่ม บวร.ร.ชุมชนหนองแฟบ และร่วมแสดงความยินดีกับร้านชำทั้ง 20 ร้าน และร้านชำที่ได้รับใบประกาศนียบัตร เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ชุมชนหนองแฟบ

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

ผลสำรวจร้านชำครั้งที่ 1 พบว่า พื้นที่ชุมชนหนองแฟบ มีร้านชำทั้งหมด 20 ร้าน เป็นร้านชำที่จำหน่ายยาถูกต้อง 10 ร้าน และมีร้านที่มีการจำหน่ายยาไม่เหมาะสมมากถึง 10 ร้าน คิดเป็น ร้อยละ 50 ของทั้งหมด ผลการสำรวจร้านชำครั้งที่ 2 พบว่า ร้านชำจำหน่ายยาถูกต้องมากขึ้น เป็น 16 ร้าน คิดเป็น ร้อยละ 80 ของร้านชำทั้งหมด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการสำรวจร้านชำครั้งที่ 2 สู่ชุมชน โดยการประชุม เพื่อปรึกษาหารือกับตัวแทน ของชุมชน ครั้งที่ 3 ผลการสำรวจร้านชำครั้งที่ 3 ในร้านชำทั้ง 4 ร้านที่ยังคงมีการจำหน่ายยาไม่ถูกต้อง และมีการขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการร้านชำไม่จำหน่ายยาที่ผิดกฎหมาย

8 ชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านป่าหมาก จังหวัดตราด เขตสุขภาพที่ 6

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากการสำรวจข้อมูลสุขภาพชุมชน จาก sw.สต.บ้านปลายคลอง ประชุมรับฟังจากประชาชน อสม. และผู้นำชุมชน และประเมินพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วย NCDs พบว่า ประชาชนบริโภคอาหาร/ผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำตาล ไขมัน และเกลือสูง อีกทั้งขาดความรู้ในการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น ฉลากโภชนาการ ฉลากยา ฉลากโภชนาการทางเลือกสุขภาพ (Healthier Choice Logo)

เครือข่ายในการดำเนินงาน

บ้าน คริวเรือนมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เป็นการนำความรู้สู่ชุมชนผ่าน อสม. **วัด/มัสยิด** เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมชุมชน สนับสนุนพื้นที่ดำเนินกิจกรรมปลอดเหล้า บุหรี่ และอาหารสุขภาพ ผ่านทางผู้นำศาสนา

โรงเรียน ปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพในเด็ก สร้างองค์ความรู้ในการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพ ลักษณะกิจกรรมพี่สอนน้อง โดย นักเรียน อย.น้อย

โรงพยาบาล sw.สต.บ้านปลายคลอง สนับสนุนด้านวิชาการ อุปกรณ์ และงบประมาณ

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

1. จัดกิจกรรมเปิดตัว (Kick-off) โครงการ และลงนาม MOU ระหว่างภาคีเครือข่าย
2. อบรมให้ความรู้เรื่อง NCDs และการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพ
3. ตลาดนัดสุขภาพ “กินฉลาด ลด NCDs”
4. ตรวจสุขภาพประจำเดือน โดย sw.สต. และเครือข่าย บวร.ร.
5. กิจกรรม “วัดปลอดโรค” สนับสนุนสุขภาพในงานบุญ
6. กิจกรรม “โรงเรียนสุขภาพดี” ปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพในเด็ก การอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง
7. กิจกรรม “บุคคลต้นแบบกินอย่างฉลาด” และ “ชุมชนต้นแบบกินอย่างฉลาด”
8. นวัตกรรม Health Box ฉลาดรู้ห่าง NCDs, Smart Calendar กินอย่างฉลาด ห่าง NCDs
9. ประเมินผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมถึงคืนข้อมูลสู่ชุมชน

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนบริโภค
2. ผู้ป่วย NCDs สามารถเลือกบริโภคอย่างถูกต้องตามระดับความเสี่ยง
3. ชุมชนมีความตระหนักและมีแบบอย่างชุมชนสุขภาพดี
4. มีเวทีคืนข้อมูล ประชุมหมู่บ้าน อสม. ผู้นำชุมชน และเวทีสรุปผล
5. มี “บุคคลต้นแบบกินอยู่อย่างฉลาด”
6. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น

9 ชุมชนตำบลเทอดไทย อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด เขตสุขภาพที่ 7

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน ดำเนินการแก้ไขปัญหามาจากการที่ประชาชนได้รับอันตรายจากการใช้ยา และผลิตภัณฑ์กลุ่มเสี่ยงจำนวนมาก โดยการเก็บข้อมูลรหัสวินิจฉัยโรค (ICD10) ในระหว่างปี 2563 – 2566 จากกิจกรรม Proactive Hospital Based Surveillance หรือ การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุก ในโรงพยาบาล ซึ่งอาการไม่พึงประสงค์ จากการใช้ผลิตภัณฑ์กลุ่มเสี่ยงดังกล่าว เกิดจากการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มาจากในชุมชน

เครือข่ายในการดำเนินงาน

ชุมชนตำบลเทอดไทย องค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยางด่อ ตำบลเทอดไทย โรงพยาบาลทุ่งเขาหลวง ชมรมคุ้มครองผู้บริโภคตำบลเทอดไทย โรงเรียนบ้านเทอดไทย วัดทุกแห่งในตำบลเทอดไทย

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

ประเด็นปัญหาทางานคุ้มครองผู้บริโภคนี้ ถูกผลักดันผ่านการดำเนินงาน ประเด็นพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อ.ทุ่งเขาหลวง จ.ร้อยเอ็ด ในปีพ.ศ.2567 โดยมี การประชุมคณะอนุกรรมการดำเนินงานประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภค “ศูนย์แจ้งเตือนภัย การเฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนระดับตำบล” โดยมีเป้าหมายคือ

1. ตรวจสอบเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์อันตราย ทั้งเชิงรับและเชิงรุก
2. ประเด็นปัญหาที่ค้นพบจากศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ในระดับตำบลได้รับการจัดการปัญหาหรือการส่งต่อข้อมูลระดับอำเภอ
3. มาตรการร่วมกันทั้งระดับตำบล ระดับอำเภอในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยง

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

ผลการดำเนินงานของศูนย์แจ้งเตือนภัย ฯ 5 ตำบล

1. ตรวจร้านขายของชำในพื้นที่ 5 ตำบล จำนวน 142 แห่ง ร้านขายของชำตามเกณฑ์ประเมินประเภททั่วไป GG (General Grocery store) ผ่าน 112 แห่ง (ร้อยละ 79) ไม่ผ่าน 30 แห่ง (ร้อยละ 21) ร้านขายของชำผ่านการประเมินเป็นร้านชำคุณภาพประเภทการใช้ยาสมเหตุผล (Grocery store Rational Drug Use, G-RDU) ผ่านจำนวน 108 แห่ง (ร้อยละ 76) ไม่ผ่าน 34 แห่ง (ร้อยละ 24) ร้านขายของชำตามเกณฑ์ประเมินเป็นร้านชำคุณภาพ ประเภทผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอดภัย (Grocery store Safety Health Product, G-SHP) ผ่านจำนวน 99 แห่ง (ร้อยละ 70) ไม่ผ่าน 43 แห่ง (ร้อยละ 30)
2. รับเรื่องร้องเรียน รถเร่เข้ามาขายยาในชุมชน จำนวน 3 ครั้ง โดยทีมศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ระดับตำบล เทอดไทย ได้ดำเนินการห้ามไม่ให้รถเร่เข้ามาขายในชุมชนอีก
3. เผยแพร่ความรู้ให้ผู้สูงอายุ รู้เท่าทันการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ปลอดภัย เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ 37 หลังคาเรือน ไม่พบยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยง
4. ตรวจสอบยา ผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุดสังฆทาน และยาในวัด จำนวน 30 แห่ง พบรายการยาหมดอายุ 5 รายการ พบยาลูกกลอนที่มีส่วนผสมของสเตียรอยด์ 22 ชุด ส่งต่อข้อมูลให้เภสัชกร โรงพยาบาลทุ่งเขาหลวง
5. ตรวจสอบฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่ส่งสัยปลอมปนสเตียรอยด์จำนวน 18 ผลิตภัณฑ์ พบผลิตภัณฑ์ที่ตรวจสอบกับชุดตรวจสอบสเตียรอยด์อย่างง่าย (Test Kit Steroid) ให้ผลบวก จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ 56)
6. มีมาตรการห้ามจำหน่ายยาอันตราย ยาปฏิชีวนะ ยาชุดในร้านขายของชำ มีมาตรการห้ามรถเร่เข้าสู่อำเภอทุ่งเขาหลวง

10 ชุมชนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เขตสุขภาพที่ 7

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน พบปัญหาพฤติกรรมการใช้ยาไม่ปลอดภัยในชุมชนทวีความรุนแรงมากขึ้น จนมีผู้ป่วยจากการใช้ยาไม่ปลอดภัย เช่น รับประทานยาชุด ยาสมุนไพรที่มีส่วนผสมของสารสเตียรอยด์ จนทำให้เสียชีวิตและพิการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของโรงพยาบาลแกลง พบว่า ตำบลวังแสงมีผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ระยะที่ 4 และ ระยะที่ 5 มากที่สุดในอำเภอแกลง ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการใช้ยาไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยงโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ร้านชำในชุมชนยังจำหน่ายยาห้ามจำหน่าย ดังนั้นปัญหาเรื่องการใช้ยาไม่ปลอดภัยจึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและจริงจัง ชุมชนตำบลวังแสง และภาคีเครือข่าย จึงร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหามาตรฐานด้านการใช้ยาในชุมชนอย่างเร่งด่วน ร่วมประชุมเสนอปัญหาร่วมกันกับ อบต.วังแสง ผู้นำชุมชน 20 หมู่บ้าน สว.สต.วังแสง โรงพยาบาลแกลง ให้ร่วมมือในการแก้ไขจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งชุมชน

เครือข่ายในการดำเนินงาน

มีการประสานความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล โรงพยาบาลอำเภอ วัด และชุมชน โดยทุกภาคส่วน ร่วมคิดร่วมทำ คือการวางแผน (P) ร่วมทำ คือการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (D) ร่วมประเมิน คือการตรวจสอบ (C) ร่วมชื่นชม และร่วมสานต่อ คือการร่วมปรับปรุงผลงาน สานต่อกิจกรรม (A)

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงานตาม โมเดล 3 ป ได้แก่ ป ปลูกฝัง ป ป้องกัน ป ปั้นเครือข่าย การประสานความร่วมมือแบบเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนดำเนินงาน : จัดตั้งกลุ่มแกนนำ อย.น้อย และ อสม.แกนนำ ร่วมศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมนักเรียนและประชาชนในชุมชน ประชุมระดมความคิดเห็น ร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขปัญาโดยได้เลือกกิจกรรมนักเรียนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การจัดทำแผนปฏิบัติงาน และเสนอโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจาก อบต.วังแสง แบ่งความรับผิดชอบและร่วมกันดำเนินกิจกรรมไปตามขั้นตอนที่ได้ประชุมวางแผนร่วมกันกับภาคีเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ : ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ ดังต่อไปนี้
กิจกรรม ป1 ปลูกฝัง จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนแกนนำ อย.น้อย แกนนำ อสม.
กิจกรรม ป2 ป้องกัน ผลิตสื่อรณรงค์ให้ปลอดภัยในร้านชำและตรวจสอบมอบความปลอดภัยตรวจหาสารสเตียรอยด์ในยาสมุนไพร ยาผง ยาชุด
กิจกรรม ป3 ปั้นเครือข่าย ประสานความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียนและชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมิน

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผลงาน ทุกฝ่ายประชุมสรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. ชุมชนตำบลวังแสงใช้ยาปลอดภัย โดยใช้กิจกรรม “ชุมชนร่วมใจใช้ยาปลอดภัยห่างไกลโรค NCDs” เพิ่มขึ้นพบว่า จำนวนร้านชำที่จำหน่ายยาห้ามจำหน่าย เข้าร่วมกิจกรรม 21 ร้าน ตรวจพบ 11 ร้าน หลังเข้าร่วมกิจกรรม ไม่พบร้านใดจำหน่ายยาห้ามจำหน่าย (ลดลงเหลือ 0 ร้าน) การติดตามการใช้ยาในกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละของผู้ใช้ยาที่เสี่ยงมีสารสเตียรอยด์ลดลงจากร้อยละ 70 เหลือร้อยละ 16.67 จำนวนผู้ที่รับประทานยาอย่างถูกวิธี ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาอย่างถูกวิธีคิดเป็นร้อยละ 28.98 และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71.97
2. มีเครือข่ายความร่วมมือจัดกิจกรรม “ชุมชนร่วมใจใช้ยาปลอดภัยห่างไกลโรค NCDs” ในชุมชนอย่างยั่งยืน มีการพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ประชาชนกลุ่มเสี่ยงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาอย่างชัดเจน การสร้างความตระหนักรู้ และพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยในชุมชนที่สามารถดำเนินต่อไปได้แม้สิ้นสุดโครงการ ด้วยการวางระบบติดตาม Application ออย.วังแสง

11

ชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านชุมพล ตำบลค้อใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร เขตสุขภาพที่ 8

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

1. พื้นที่วัดป่าแก้วชุมพล ชุมชนบ้านชุมพล ตำบลค้อใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร คือ ปัญหาเรื่องการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในวัด
2. พื้นที่ของโรงเรียนชุมพลศึกษา ชุมชนบ้านชุมพล ตำบลค้อใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร คือ ปัญหาสารปนเปื้อนในอาหารภายในโรงเรียน
3. พื้นที่ของบ้านและชุมชน ชุมชนบ้านชุมพล ตำบลค้อใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
 - ปัญหาผู้สูงอายุในชุมชนใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และผลิตภัณฑ์สมุนไพร ที่ไม่เหมาะสมจากการโฆษณาเกินจริง
 - ปัญหาการใช้ยาชุดและการซื้อ-ขายยา จากรถเร่
 - ปัญหาผลิตภัณฑ์อาหารในไม่มีฉลากในร้านค้าขายของชำ
 - ปัญหาการใช้น้ำมันทอดซ้ำในครัวเรือนและร้านอาหารแพงลอย

เครือข่ายในการดำเนินงาน

เครือข่ายในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ในชุมชนบ้านชุมพล ตำบลค้อใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี สสจ.สกลนคร สสอ.สว่างแดนดิน รพร.สว่างแดนดิน ฝ่ายปกครอง อ.สว่างแดนดิน สก.สว่างแดนดิน สอน.บ้านขาม ศูนย์คุ้มครองผู้บริโภค ต.ค้อใต้ ผู้นำชุมชน ต.ค้อใต้ อสม.ค้อใต้ อสม.วิทย์ ค้อใต้ อย.น้อย ชุบเปอร์จิ๋ว ต.ค้อใต้ วัดป่าแก้วชุมพล ผู้ป่วยกลุ่มโรคเรื้อรัง/กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสี่ยงยาเสพติด ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ ผู้สูงอายุ ผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มเสี่ยงโควิด/ ผู้ติดเชื้อ อบต.ค้อใต้ กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลค้อใต้

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

มีกลวิธี กระบวนการตามบริบทของชุมชน โดยใช้หลัก 1 ป. การป้องกันโรคในชุมชน 3 ส. ส่งเสริมสุขภาพ สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี และ 4 จ. จอบ แจ้ง จ้อ และจัดการ ภายในวัด โรงเรียน บ้าน และชุมชน

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. สรุปผลการตรวจภายในวัด เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ/ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ไม่เหมาะสมจากสังฆทาน ในวัด : ตั้งแต่ปี 2565 - 2567 ไม่พบสารปนเปื้อนสเตียรอยด์ พร้อมทั้งคืนข้อมูลการตรวจค้นหา สารปนเปื้อนให้กับเจ้าอาวาส ขารวาส และภิกษุสงฆ์
2. สรุปผลการตรวจภายในโรงเรียน เรื่องสารปนเปื้อนในอาหาร ฝักระวังสารฟอร์มาลีน และสารบอแรกซ์ ปี 2567 ไม่พบสารปนเปื้อนฟอร์มาลีน และสารบอแรกซ์ พร้อมทั้งคืนข้อมูลการตรวจค้นหา สารปนเปื้อนให้กับครู นักเรียน อย.น้อย และผู้ประกอบการอาหาร
3. สรุปผลการตรวจภายในบ้านและชุมชน เรื่องผู้สูงอายุใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ/ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ไม่เหมาะสมจากโฆษณาเกินจริง เครือข่ายมีการเฝ้าระวังและตรวจสอบภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพจากการ โฆษณาเกินจริงผ่าน Line Official ประชาชนมีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจจากการที่ได้รับสื่อโปสเตอร์ เกี่ยวกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพเกินจริง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยทางสถิติ ($P < 0.001$) พร้อมทั้งคืน ข้อมูลให้กับชุมชนจากการวัดผลทางสถิติความพึงพอใจและความรู้

- สรุปผลการตรวจภายในบ้านและชุมชน เรื่องการใช้ยาชุดและการซื้อยาจากรถเร่ ในปี 2567 ไม่พบสารปนเปื้อนสเตียรอยด์ในยาที่ต้องสงสัย พร้อมทั้งคืนข้อมูลผลการตรวจสอบยาปนเปื้อนสเตียรอยด์ให้กับชุมชน
- สรุปผลการตรวจภายในบ้านและชุมชน เรื่องอาหารที่ไม่มีฉลากในร้านขายของชำ ร้านขายของชำได้รับมอบป้าย “ตาสว่างการ์ตูน” จำนวน 8 ร้าน (ครบทุกร้าน) ประชาชนให้ความตระหนักในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการตระหนักถึงการเลือกสินค้ามาจำหน่าย
- สรุปผลการตรวจภายในบ้านและชุมชน เรื่องการใช้น้ำมันทอดซ้ำ ประชาชนลดการใช้น้ำมันทอดซ้ำจากร้อยละ 80 เหลือ ร้อยละ 12.5 เกิดเป็นนวัตกรรม “ซีดัง (เป็นตัวชวนใช้ในการก่อไฟ)” เพื่อให้เกิดรายได้กับชุมชน มีการขยายผลทั้งอำเภอ อบรรมให้ความรู้เรื่องการใช้้ำมันทอดซ้ำและวิธีการกำจัดน้ำมันทอดซ้ำที่เหลือให้เกิดประโยชน์
- มีการเผยแพร่ ให้ความรู้ เตือนภัย ผ่านหอกระจายข่าว, สื่อออนไลน์/ สื่อบุคคล, ภาาติเครือข่ายเดิมชุมชนมีรถขาลังโมบายสายตรวจเคลื่อนที่ ในการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ แต่สื่อยังเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ไม่ทั่วถึงจึงมีการขยายผลต่อยอดเกิดเป็นนวัตกรรมที่มีชื่อว่า “วิกัย SEASON การ์ตูน” ซึ่งเป็นปฏิทินเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพประจำเดือน สอดคล้องกับประเพณี ฮีต 12 คลอง 14 แจกจ่ายให้กับครัวเรือนในชุมชน

12

ชุมชนบ้านทรงธรรม หมู่ที่ 8 ตำบลสำโรง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เขตสุขภาพที่ 9

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

- ปัญหาผลิตภัณฑ์ยา พบการจำหน่ายยาไม่ปลอดภัย เจ้าหน้าที่ และ อสม. สำรวจร้านค้า จำนวน 5 ร้าน พบร้านขายยาที่ห้ามขาย เช่น ยาแก้ปวด กลุ่ม NSAIDs ยาแผนโบราณ 3 ร้าน (60%) สินค้าหมดอายุ 4 ร้าน (80%) การจำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้า ที่ไม่มี อย. 2 ร้าน (40%) ผู้ป่วยโรคเรื้อรังใช้ยาไม่ถูกต้อง (เบาหวาน/ความดัน) 115 คน หยุดใช้ยาเอง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.21
- ปัญหาผลิตภัณฑ์อาหาร การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมไม่ปลอดภัยจากสื่อออนไลน์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำนวน 115 คน พบมีการใช้อาหารเสริมที่โฆษณาเป็นยา จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.82
- ความรอบรู้ด้านการใช้ยา/ผลิตภัณฑ์สุขภาพ จากการสำรวจโดยใช้แบบประเมินความรอบรู้ด้านการใช้อย่างสมเหตุผล ประชาชนมีความรอบรู้เรื่องการใช้อยู่ในระดับน้อย

A stylized illustration of a multi-story hospital building with a red cross on its roof and the word 'HOSPITAL' on its side. A blue and white ambulance is parked in front of the entrance. The scene is set against a light pink circular background.

13 ชุมชนบ้านหนองผือ จังหวัดมุกดาหาร เขตสุขภาพที่ 10

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน อันดับที่ 1 คือ โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในชุมชน โดยชุมชนบ้านหนองผือมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน 16 คน ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 39 คน และวิถีของชุมชนอีสาน รับประทานอาหารรสเค็มจัด หวานจัด ขาดการออกกำลังกาย หรือมีภาวะอ้วน การใช้ผลิตภัณฑ์โดยขาดความรู้ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เช่น กินอาหารสำเร็จรูป อาหารรสจัดที่มีโซเดียมและน้ำตาลสูง ซึ่งส่งผลต่อการควบคุมโรค

เครือข่ายในการดำเนินงาน

ประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอห้วยไร่ใหญ่

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และแบ่งความรับผิดชอบให้ทีม MUK Hero Rangers เพื่อให้ติดตามดูแล/เยี่ยมบ้าน
2. อบรมให้ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพและโรค DM และ HT
3. มอบ “ตะกร้าเค็มหลาย หยาะน้อย” ให้กับครัวเรือนต้นแบบ
4. แยกเครื่องปรุงที่มีปริมาณโซเดียมสูง ใส่ในตะกร้าเค็มหลายหยาะน้อย
5. สุ่มลงครัวเรือนเป้าหมายตรวจวัดปริมาณโซเดียมในอาหารด้วยเครื่องวัดความเค็ม Salt Meter ในครัวเรือน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
6. สักรวจการใช้เครื่องปรุงที่แยกไว้ในตะกร้า สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
7. สรุปรวบรวมข้อมูล และคืนข้อมูลผลการสำรวจในเวทีประชุมประจำเดือนของชุมชน

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

ตรวจวัดความเค็มในอาหารด้วยเครื่อง Salt Meter ในครัวเรือน เป้าหมายจำนวน 65 ครัวเรือน เดือนละ 1 ครั้ง โดยเก็บข้อมูลเดือน มกราคม - เมษายน 2568 จำนวน 4 เดือน พบว่า ในเดือนมกราคม 2568 อาหารที่ตรวจความเค็มแปลผลระดับเค็มมากถึง 42 ตัวอย่างแล้วได้ติดตามทุกเดือน พบว่า ตัวอย่างอาหารที่ตรวจอยู่ในระดับเค็มมากมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ จนในเดือนเมษายน 2568 อาหารที่ตรวจความเค็มแปลผลระดับเค็มมากเหลือเพียง 2 ตัวอย่างเท่านั้น และตัวอย่างอาหารอยู่ในระดับเค็มน้อยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากเดือนมกราคม 2568 จำนวน 22 ตัวอย่าง เป็น 53 ตัวอย่างในเดือนเมษายน 2568

ตรวจวัดความเค็มในอาหารด้วยเครื่อง Salt Meter ทุกวันพระใหญ่ เดือนละ 1 ครั้งโดยเก็บข้อมูล เดือนมกราคม - เมษายน 2568 จำนวน 4 เดือน จำนวน 50 ตัวอย่าง/เดือน พบว่า ในเดือนมกราคม 2568 อาหารที่ตรวจความเค็มแปลผลระดับเค็มมากถึง 23 ตัวอย่าง แล้วได้ติดตามวัดทุกเดือน และเดือนเมษายน 2568 พบว่าตัวอย่างอาหารที่ตรวจอยู่ในระดับเค็มมาก มีแนวโน้มลดลง ตามลำดับเหลือเพียง 8 ตัวอย่าง และตัวอย่างอาหารอยู่ในระดับเค็มน้อยเพิ่มมากขึ้นจากเดือน มกราคม 2568 จำนวน 11 ตัวอย่าง เป็น 33 ตัวอย่างในเดือนเมษายน 2568

จากการดำเนินการกิจกรรม “ทีม MUK Hero Rangers ตรวจเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร้านค้าร้านชำ” ตรวจจำนวน 2 ร้าน พบว่าปี 2566 ยังการจำหน่ายยาอันตรายและยาหมดอายุ และ ยังพบผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่นที่ไม่มีฉลาก จึงได้แนะนำให้ร้านนำผลิตภัณฑ์ที่มีการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง และจัดเรียงเพื่อให้ง่ายต่อการเช็กวันหมดอายุ รวมทั้งเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพมาจำหน่ายเพิ่มขึ้น โดยปี 2568 ตรวจจำนวน 2 ร้านเดิม ไม่พบการจำหน่ายยาอันตราย ไม่พบยาหมดอายุ และไม่พบผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีฉลาก และร้านชำทั้ง 2 ร้านได้นำผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพมาจำหน่ายเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ลูกค้า

14 ชุมชนตำบลปากพ่องฝั่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตสุขภาพที่ 11

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

มีการดำเนินงานจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ได้แก่ การใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในผู้สูงอายุ การใช้ยาไม่ปลอดภัยในผู้สูงอายุ การจำหน่ายยาอันตรายในร้านชำ การโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพเกินจริง และการใช้สารเคมีของเกษตรกร ตามลำดับ

เครือข่ายในการดำเนินงาน

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

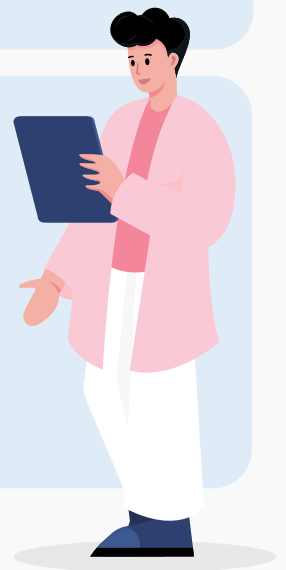
นวัตกรรม “3 เก็บ” สู้ภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ

เก็บรู้ คือกระบวนการเริ่มต้นของนวัตกรรม “3 เก็บ” ที่มุ่งสร้างความตื่นรู้ในชุมชน โดยการเก็บข้อมูล ปัญหา และประสบการณ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัย เพื่อนำมาสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชน เครือข่ายสุขภาพ และผู้ป่วย NCDs พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อความปลอดภัยและสุขภาพที่ยั่งยืนในชุมชน

เก็บ D (Detect / Dispose / Danger)
เก็บ D คือขั้นตอนที่มุ่งเน้นการตรวจจับ (Detect), กำจัด (Dispose) และเฝ้าระวังอันตราย (Danger) จากผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัย เช่น ยาชุด อาหารเสริมผิดกฎหมาย โดยร่วมกับชุมชน ร้านค้า และหน่วยบริการสุขภาพ เพื่อป้องกันความเสี่ยง และเสริมสร้างความปลอดภัยด้านสุขภาพ

เก็บตามสร้างความยั่งยืน
กระบวนการติดตามและต่อยอด ผลการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชน มีความปลอดภัยด้านสุขภาพ อย่างต่อเนื่อง

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. หลังดำเนินโครงการพบว่ากลุ่มเป้าหมายอสม. อัย.น้อย ชมรมผู้สูงอายุ เครือข่าย พชต.บวร.ร. ร้านค้า มีความรู้เพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดี
2. หลังดำเนินโครงการ 6 เดือน พบว่า ผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในบ้านผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมาย ลดลงอย่างต่อเนื่องไม่เกินร้อยละ 20 ของหลังคาเรือนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด
3. หลังดำเนินโครงการ ร้อยละ 100 ของร้านค้าในเขตตำบลปากพั้งฟุ้งตะวันออกผ่านเกณฑ์ ร้านชำ ปลอดภัย

ผลงานเชิงคุณภาพ

1. ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขคุ้มครองผู้บริโภค ตำบลปากพั้งฟุ้งตะวันออก ผ่านเกณฑ์ประเมิน ร้อยละ 92.90
2. เกิดเครือข่ายร่วมดำเนินงาน พชต.บวร.ร. สร้างสุข@ปากพั้งฟุ้งตะวันออกเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ ในชุมชน

ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน มีการดำเนินงานค้นหาปัญหาในพื้นที่ตำบลบางทอง ดังนี้

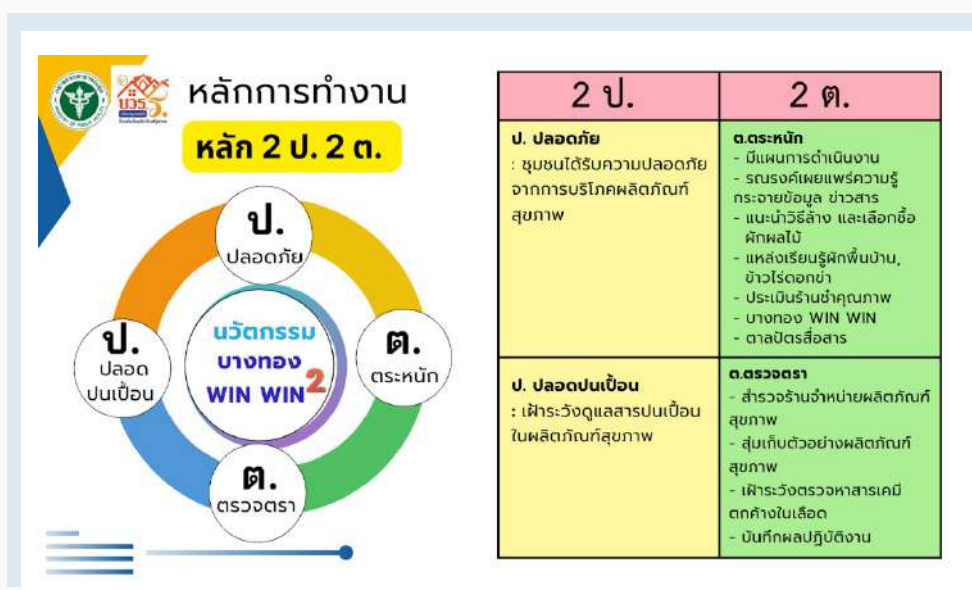
1. ผู้บริโภค พ่อค้าแม่ค้า ขาดความความรู้ ความเข้าใจ การเลือกผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย
2. ร้านชำจำหน่ายยาอันตราย ยาชุด และเครื่องสำอางที่ไม่มีเลขจดแจ้ง
3. การใช้ยาสมุนไพรผสมสารสเตียรอยด์ลดอาการปวดเมื่อย
4. ใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่โฆษณาโอ้อวดเกินจริง

เครือข่ายในการดำเนินงาน

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

ព្រះវិហារ ភ្នំ 2 ប. 2 ត.

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

คนในชุมชนตำบลบางทอง มีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 91.91 ร้านค้าร้านชำ ได้รับประกาศร้านชำคุณภาพ ร้อยละ 100 ไม่มีรถเร่เข้ามาจำหน่ายยาอันตราย หรือสมุนไพรผสมสเตียรอยด์ในชุมชนผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยงได้รับการตรวจสอบโดยใช้ชุดทดสอบ ร้อยละ 100

16 ชุมชนตำบลควนรู อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เขตสุขภาพที่ 12

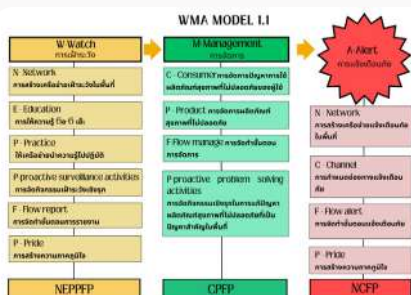
ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน จากการพบผู้ป่วยแพ้ยาลากราน้ำ ผู้ป่วยไข้เลือดออกชื่อยา กลุ่ม NSAIDs จากร้านชำทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน Admit ในโรงพยาบาล ผู้ป่วยโรคเรื้อรังใช้อาหารเสริมที่โฆษณาเกินจริง รักษาโรคเบาหวานหยุดยาประจำตัวเสียชีวิต ตรวจพบสารอันตรายในผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น สารสเตียรอยด์ในยาแผนโบราณ สารห้ามใช้ในเครื่องสำอาง พระภิกษุที่มีโรคเรื้อรังฉันอาหารเสริมที่ญาติโยมถวายชุดสังฆทานหมดอายุ พบยาหมดอายุในห้องพยาบาลในโรงเรียน เครือข่ายเฝ้าระวังฯ ไม่มีความรู้ในการตรวจสอบยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ไม่มีประสิทธิภาพ

เครือข่ายในการดำเนินงาน

กลวิธี กระบวนการ กิจกรรมการดำเนินงาน

1. กิจกรรมให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงในการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย และฝึกปฏิบัติการตรวจสอบยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยแก่ผู้ป่วย ผู้ดูแลผู้ป่วย และ อสม.ประจำบ้านผู้ป่วย ให้สามารถตรวจสอบ เฝ้าระวังยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยได้
2. กิจกรรมทำข้อตกลงร่วมกัน “สัญญาใจ” เรื่องการไม่ใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ระหว่างผู้ป่วย ผู้ดูแลผู้ป่วย อสม.ประจำบ้านผู้ป่วย เกษชกรและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
3. พัฒนาศักยภาพเครือข่ายคณะกรรมการพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ สว.สต. บ้านเขาพระ ในการตรวจสอบยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย
4. ชี้แจงและทำความเข้าใจขั้นตอนการเฝ้าระวัง จัดการและแจ้งเตือนภัยยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยแก่เครือข่ายคณะกรรมการ และดำเนินการตามขั้นตอน

สรุปผล ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคืนข้อมูลสู่ชุมชน

1. คณะทำงานมีความรู้เพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จาก 11.71 เป็น 16.83 คะแนน
2. คณะทำงานรายงานผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยได้ถูกต้อง เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 76.47 (13/15 เรื่อง) เป็นร้อยละ 100 (95/95 เรื่อง)
3. ระดับความเสี่ยงของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ลดลงจากระดับสูงเป็นระดับต่ำ
4. ร้านชำผ่านเกณฑ์คุณภาพร้านชำปลอดภัยอันตรายตามเกณฑ์เพิ่มขึ้น จาก 50 ร้าน เป็น 154 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 100 (154/154) ของร้านชำที่ดำเนินการ และเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.06 (50/332) เป็นร้อยละ 46.38 (154/332) ของร้านชำทั้งหมดในระดับอำเภอ
5. ผู้ป่วยโรคเรื้อรังและประชาชนที่ใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ได้รับการจัดการปัญหาร้อยละ 100 (24/24 คน) 100 (43/43 คน) ตามลำดับ
6. ระดับความเสี่ยงของผู้ป่วยโรคเรื้อรังและประชาชนลดลงจากระดับสูง เป็นระดับต่ำ
7. การแจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัย ผ่านกลุ่มไลน์ คณะทำงาน เพจ facebook ร้อยละ 100 (95/95 เรื่อง)
8. บุคคลต้นแบบการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยเพิ่มขึ้นจาก 7 คน เป็น 41 คน
9. ศูนย์แจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนผ่านเกณฑ์ประเมิน ระดับเข้มแข็ง ร้อยละ 75 (9/12 แห่ง) ระดับพัฒนาร้อยละ 25 (3/12 แห่ง)
10. ได้ต้นแบบเครือข่าย บวร.ร. ตำบลควนรู “5ส MODEL” รูปแบบ การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ไม่ปลอดภัยในชุมชน ระดับหน่วยบริการปฐมภูมิ

ผลงานโรงเรียน อย. น้อย โดดเด่น ระดับประเทศ (Best Practice) จำนวน 49 ผลงาน ได้แก่

ด้านคลื่นลูกใหม่ ผลงานโดดเด่น ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 8 ผลงาน

1. โรงเรียนบ้านใหม่ท่าต้นเกี๋ยง จังหวัดเชียงราย

ดำเนินการนำความรู้ วัฒนธรรม ข่าวดาร ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง มาจัดกิจกรรมเรื่องความปลอดภัยของอาหาร ยา เครื่องสำอาง รณรงค์แจกแผ่นพับให้ความรู้ ผลิตภัณฑ์ออนไลน์ต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพ ลดหวาน มัน เค็ม

2. โรงเรียนบ้านหนองทุ่งมน จังหวัดหนองบัวลำภู

ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน กิจกรรม อย.น้อย แผนพัฒนาโครงการ “อย.น้อย” ระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน แผนการเรียนรู้บูรณาการวิชาวิทยาศาสตร์และสุขศึกษา แบบลงมือปฏิบัติ Active Learning “นักวิทยาศาสตร์น้อยตรวจสอบความปลอดภัย”

3. โรงเรียนหนองลุมพุกหนองยางสามัคคี จังหวัดอำนาจเจริญ

อย.น้อยจับมือ อสม. ลงพื้นที่ตรวจอาหารในโรงเรียนและชุมชน จุดประกายความตระหนักรู้เรื่องสารปนเปื้อนและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผ่านกิจกรรม “เรียนรู้ กินปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ” ตามแนวคิด “อย.น้อย คลื่นลูกใหม่” เพื่อสร้างสังคมที่ทุกคำคือความปลอดภัย

4. โรงเรียนวัดทุ่งไผ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

“กระตุกต่อมคิดพิชิตภัยสุขภาพ” ด้วยกิจกรรม ดังนี้

1. ฉลาดเลือก ฉลาดคิด จากคลิป ออย.น้อย เช็กก่อนใช้ตามแกนนำ ออย.น้อย
2. ชวนน้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามพี่แกนนำชุมชน ออย.น้อย
3. หุ่นสวยด้วยกายบริหารก่อนเรียน

หลังจากการดำเนินการกระตุกต่อมคิดพิชิตภัยสุขภาพเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีน้ำหนักเกิน มีค่า BMI ลดลงคิดเป็น ร้อยละ 100

5. โรงเรียนเทศบาลวัดด่านประชากร จังหวัดชุมพร

ดำเนินกิจกรรมผ่านงานโรงเรียน ออย.น้อย ได้แก่ ชุมชุม ออย.น้อย ครูแกนนำ กิจกรรมด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและการสร้างกระแสการบริโภคปลอดภัย เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง จัดนิทรรศการ กิจกรรมด้านการตรวจสอบ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ อีกทั้งมีงานวิจัยที่เป็นผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่เห็นผลเชิงประจักษ์ และเป็นรูปธรรมมีหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมบูรณาการ ตลอดจนมีการสร้างค่านิยมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพให้กับนักเรียนและบุคลากรทุกระดับในโรงเรียน และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่รู้จักเป็นวงกว้าง

6. โรงเรียนบ้านคลองคล้า จังหวัดสงขลา

ประกอบด้วยกิจกรรม S-Survey - สสำรวจสภาพปัญหา T-Training - การอบรม A-Activity การจัดกิจกรรม ออย.น้อย R-Report - รายงานผลการจัดกิจกรรม เพื่อประเมิน พัฒนา ปรับปรุง T-Teaching ขยายผลในโรงเรียน Plus - ประชาสัมพันธ์ และขยายผลในวงกว้าง

7. โรงเรียนวัดคฤหบดี (จันทร์สถิตย์) กรุงเทพมหานคร

“ร่วมมือ ร่วมใจ สร้างเด็กไทยสุขภาพดีด้วยกิจกรรมโภชนาการและสุขภาพ” โดยมุ่งพัฒนานักเรียนทั้งด้านสุขภาพ คุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา โรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามแบบแผนของ อย.น้อย ได้ทำผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ โดยให้นักเรียนปลูกต้นอ่อนทานตะวัน รวมทั้งเสนอเมนูที่เกี่ยวกับต้นอ่อนทานตะวันให้เป็นเมนูผักทางเลือก ส่งผลให้นักเรียนทานผักได้ดีขึ้น และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน

8. โรงเรียนสุเหร่าลาดพร้าว (อามินเขินอุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร

ดำเนินกิจกรรมด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านส่งเสริมสนับสนุนเรื่องการบริโภคผักและอาหารที่มีผักเป็นส่วนประกอบ จากโรงเรียนสู่ชุมชน

ด้านคลื่นลูกใหม่ ผลงานโดดเด่น ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 ผลงาน

1. โรงเรียนบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จัดกิจกรรมชมรม อย.น้อย ส่งเสริมความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผ่านการอบรม ตรวจสอบอาหาร ยา เครื่องสำอาง เผยแพร่เสียงตามสาย จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ และบูรณาการในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะเลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างปลอดภัยแก่เยาวชนและชุมชน

2. โรงเรียนวัดบ้านฉาง จังหวัดระยอง

แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจกรรม “อ.ย.น้อย” มีนักเรียนแกนนำจากทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย หน้าเสาธง นิทรรศการ เติมนรณรงค์ในชุมชน บูรณาการสู่การเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ และบรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนพร้อมทั้งมีแผนงานและการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพและความปลอดภัยแก่ผู้เรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน

3. โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม (ราษฎร์ประสิทธิ์ประชานุเคราะห์) จังหวัดนครพนม

โครงการ อ.ย.น้อย โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม ส่งเสริมความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ป้องกันการใช้ยาผิดวิธี ลดพฤติกรรมเสี่ยง “กินวัง” นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนกิจกรรม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง ถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน บูรณาการสู่การเรียนรู้ สร้างเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค

4. โรงเรียนเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

“ชมรม อ.ย.น้อย โรงเรียนเมืองสุรินทร์ สมาชิกมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียน ร่วมเป็นหูเป็นตาให้คุณครู นำไปสู่การแก้ไขปัญหาการบริโภคอย่างเหมาะสมและปลอดภัย กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การสำรวจอาหารริมรั้ว โรงอาหารและร้านค้าในโรงเรียน ความสะอาดของน้ำดื่ม การสำรวจและกำจัดลูกน้ำยุงลาย การช่วยเหลืองานในห้องพยาบาลและการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ กิจกรรมพิเศษของชมรม 1. โครงการเด็กไทยไม่เอาพิษโรงเรียนเมืองสุรินทร์ 2. โครงการวัยใส ยิ้มสวย 3. กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง

5. โรงเรียนมารีวิทยา จังหวัดศรีสะเกษ

บูรณาการกิจกรรม ออย.น้อย ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการบริโภคผลิตภัณฑ์ทางเลือกสุขภาพได้เหมาะสม ถูกต้อง โดยเฉพาะอาหารที่มีสัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพ เช่น ส่งเสริมให้เพิ่มการจำหน่ายเน้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยเน้นความต่อเนื่องและยั่งยืน

6. โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ดำเนินกิจกรรม “ออย.น้อยศรีเอี่ยมฯ รอบรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ” ด้วย 5 ส. Model ได้แก่ เสริมความรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ สร้างสรรค์สื่อเพื่อเสริมสร้างโภชนาการสมวัย สำรวจอาหารรอบรั้วโรงเรียน ใส่ใจผลิตภัณฑ์สุขภาพใกล้ตัว และสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ (สเปรย์สมุนไพรกันยุง) มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน นำไปสู่การเลือกซื้อ เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์สุขภาพในโรงเรียน เพื่อการเป็นเครือข่ายผู้บริโภคที่มีคุณภาพ

ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 9 ผลงาน

1. โรงเรียนบ้านลิ่มทอง จังหวัดน่าน

โรงเรียนบ้านลิ่มทอง ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน Good Health การสร้างชุมชนที่มีสุขภาพดี โดยมีการนำโมเดล Good Health มาขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนและชุมชน ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลลิ่มทอง ให้ความรู้เรื่องการแปรงฟัน การบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ในกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนและโรงเรียนในเครือข่าย และในส่วนของชุมชน ประชากรในตำบลลิ่มทอง มีจำนวนผู้ป่วยที่เป็นโรคความดันโลหิตและเบาหวานค่อนข้างสูง

2. โรงเรียนบ้านแม่กาษา จังหวัดตาก

โรงเรียนบ้านแม่กาษา ใช้หลักโมเดล อักสุขภาพ 5 ดี ในการดำเนินงาน อย.น้อย ในโรงเรียนและชุมชน นักเรียน อย.น้อย โรงเรียนบ้านแม่กาษาได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดีในทุกภาคส่วนในเครือข่าย บวร.ร. เช่น สสอ.แม่สอด รพ.สต.แม่กาษา กรรมการปกครองแม่กาษา อสม.แม่กาษา วัดแม่กาษา การดำเนินงาน อย.น้อย เน้นการลงพื้นที่จริง เก็บข้อมูลจริงและปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียนและชุมชน เช่น การตรวจสอบสถานที่ประกอบอาหารกลางวันร้านอาหารในชุมชน ตู้น้ำดื่มในโรงเรียนและชุมชน ร้านค้าในโรงเรียนและชุมชน ตรวจสอบสถานที่ในวัด ตรวจสอบตลาดนัด สร้างเครือข่าย อย.น้อย ให้ความรู้ผ่านเสียงตามสายในโรงเรียนและหมู่บ้าน”

3. โรงเรียนวัดคลองบางเตือ จังหวัดนครสวรรค์

อาหารน่ากิน ผลิตภัณฑ์น่าใช้ ร้านชำปลอดภัย มังกรน้อยใส่ใจผู้บริโภค ดำเนินงานชุมชนในอำเภอ พยุหะคีรี จำนวน 20 ชุมชน กิจกรรมอาหารสตรีทฟู้ดปลอดภัย ไร้สารปนเปื้อน / ร้านชำปลอดภัย สุขใจผู้บริโภค / กินอย่างไร ห่างไกลโรค NCDs มีนวัตกรรม ธงขาวอาหารสตรีทฟู้ดปลอดภัย ไร้สารปนเปื้อน และธงมังกรน้อย ร้านชำปลอดภัยสุขใจผู้บริโภค

4. โรงเรียนวัดเจ้าเจ็ดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ดำเนินกิจกรรมเน้นด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน แก้ปัญหาเรื่องการอ่านฉลากเครื่องอุปโภค บริโภค อาหารและยา สัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพ “การสร้างความรู้ ฉลาดเลือก เพื่อสุขภาพ” ด้วยนวัตกรรม “Card ส่องมองฉลาก คุณคาร์บ ลดหวาน” เพื่อให้นักเรียน ชุมชน อสม. ผู้สูงอายุ พระ มีความรู้ในการอ่านฉลากสินค้า และบอกต่อความรู้ให้กับคนรอบข้างได้อย่างถูกต้อง

5. โรงเรียนบ้านวังแสง จังหวัดมหาสารคาม

ปัญหาที่พบ 1.ร้านค้าในชุมชนบ้านวังแสงมีการจำหน่ายยาที่ห้ามจำหน่าย ยาหมอดอายุ ยาไม่มีฉลาก 2.ผู้ปกครอง วัด ชุมชน ใช้ยาสมุนไพรที่เสี่ยงมีสารสเตียรอยด์ 3.ผู้ปกครอง วัด ชุมชน รับประทานยา ไม่ถูกวิธีการดำเนินการ 1.อบรม 2.รณรงค์จำหน่ายยาให้ปลอดภัยในร้านชำ 3.ตรวจผลิตภัณฑ์ในร้านชำ 4.ชุมชน ไม่ใช้ยาที่เสี่ยงสารสเตียรอยด์ 5.รณรงค์ให้ความรู้ในโรงเรียน วัด ชุมชน และครอบครัว 6.พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจัดกิจกรรม

6. โรงเรียนชุมชนบ้านสำโรง จังหวัดยโสธร

บูรณาการกิจกรรมการปฏิบัติจริงและได้ช่วยเหลือชุมชนด้วยการให้ความรู้การบริโภคปลอดภัย การตรวจสอบอาหารที่จำหน่ายภายใน/รอบ ๆ โรงเรียนและในชุมชน โดยใช้บัตรคู่มือโมเดล ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับ ชุมชน วัด sw.สต. อสม. ตลอดจนผู้ปกครอง บูรณาการความรู้ด้านอาหารและยาเข้าไปกับหลักสูตรการเรียนการสอน และอย.น้อย ยังส่งต่อความรู้ไปยังโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงด้วยการไปให้ความรู้และการตรวจสอบอาหารให้ด้วย ในลักษณะ “พี่สอนน้อง” และเป็นต้นแบบในการดำเนินงานอีก 189 โรงเรียนในสำนักงานเขต

7. โรงเรียนอำนาจเจริญพิทยาคม จังหวัดอำนาจเจริญ

โรงเรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ โรงพยาบาลอำนาจเจริญ เสริมสร้างองค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์ อย. พร้อมรณรงค์หน้าเสาธง เสียงตามสาย และจัดกิจกรรม อย.น้อย ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

8. โรงเรียนบ้านบางเตา จังหวัดตรัง

การจัดกิจกรรมการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย “เรียนดี มีความสุข” ภายใต้โครงการ อย.น้อย ในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางเตา

9. โรงเรียนบ้านนาเคตุ จังหวัดปัตตานี

โรงเรียนบ้านนาเคตุ ดำเนินกิจกรรม อย.น้อย ร่วมกับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง RDU NAKET CENTER ที่เป็นช่องทางสื่อสารด้านสุขภาพที่สำคัญของชุมชน โดยโรงเรียนได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายค้นหาประเด็นสุขภาพที่เป็นปัญหาภายในชุมชน และออกแบบกิจกรรมให้ตอบโจทย์ปัญหาตามบริบทของโรงเรียนทั้งเชิงรับและเชิงรุก นำไปสู่การลดปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนในอนาคต

ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 ผลงาน

1. โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

หมอน้อยพิทักษ์สุขภาพชุมชน ปัญหาการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่เหมาะสมในพื้นที่ ทำให้ภาคีเครือข่ายด้านการคุ้มครองผู้บริโภค อำเภอสันป่าตอง รวมพลังความคิด ตัดอาวุธทางปัญญา ริเริ่มโครงการหมอน้อย (Little Doctor) เสริมสร้าง Health Literacy ถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม อย่างยั่งยืนสำหรับ QR Code เป็นตัวอย่างสื่อวิถีทัศน์ “จิ๋วตาไว รู้เท่าทัน ป้องกัน บอกต่อ” ของโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม ทีม “ เช็กให้ชัวร์ ก่อนนัวอาหาร ”

2. โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ จังหวัดลำปาง

ขับเคลื่อนโครงการ “อย.น้อยสร้างเครือข่ายสุขภาพในชุมชน” ด้วยแนวคิด บ้าน-วัด-โรงเรียน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน อบรมนักเรียนแกนนำ 157 คน รณรงค์อ่านฉลาก ตรวจร้านค้า ตลาด วัด จัดทำสื่ออินโฟกราฟิก-วิทยุ ประเมินก่อน-หลัง ขยายร้านค้าสุขภาพ 20 ร้าน ลดหวาน-เค็ม-มัน พร้อมเชื่อมพลังภาคี เครือข่าย รัฐ-เอกชน-ชุมชน สู่การเฝ้าระวังสุขภาพอย่างยั่งยืน

3. โรงเรียนพุดงคนารี จังหวัดมหาสารคาม

“อย.น้อย เตือนภัย รู้ไว้ ใช้เป็น ขยายสู่ชุมชน” เครือข่ายชุมชนรอบรู้ เฝ้าระวัง เตือนภัยด้านยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน และเพื่อการมีสุขภาพที่ดีของประชาชนในชุมชน

4. โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กิจกรรม อย.น้อย โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ผ่านกิจกรรมสื่อสาร เตือนภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ภายนอกสถานศึกษา สมาชิกในครอบครัว และชุมชน

5. โรงเรียนเทศบาล 2 (คลองจิหลาด) จังหวัดกระบี่

การดำเนินงานป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพจากโรงเรียนสู่ชุมชนโดยการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายทั้งโรงเรียนและชุมชน จนเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

6. โรงเรียนสตูลวิทยา จังหวัดสตูล

สตูลวิทยา พัฒนาเยาวชน ร่วมชุมชน สร้างสังคมรู้เท่าทันผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ด้านสื่อสร้างสรรค์ ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 8 ผลงาน

1. โรงเรียนวัดโสมนัสาราม จังหวัดชัยนาท

สื่อเพลง อย.น้อยบ้านแค

2. โรงเรียนวัดสุนทรเทพคีรี จังหวัดลพบุรี

สื่อสร้างสรรค์สร้าง “อย.น้อย Health 4 Good” ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบ V-shape เพื่อส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ครอบคลุมทั้ง good food , good health , good network และ good media

3. โรงเรียนเทศบาลวัดป่าไร่ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชุดสื่อสร้างสรรค์ Creative Media Set มุ่งเน้นให้ผู้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยยึดหลักความปลอดภัย ด้านอาหาร (Food Safety) การบริโภคอย่างมีสติ (Mindful Consumption) และการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม(HolisticHealth)ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs)ด้านสุขภาพ เพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้แบบสนุก ได้ความรู้ สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เรียนรู้รูปแบบออนไลน์ และ รูปแบบออฟไลน์ โดยชุดสื่อสร้างสรรค์ Creative Media Set ประกอบด้วย สื่อ CAI บอร์ดเกมส์ Infographic Sticker Line Chatbot อย.น้อย TikTok อย.น้อย รอบรู้ WPR และ Youtube

4. โรงเรียนบ้านหนองปลาหมัดบัวงาม จังหวัดสกลนคร

กิจกรรม “อย.น้อย พี่สอนน้อง ขยายเครือข่าย กว้างไกล” / “อย.น้อย บอกต่อ” “อย.น้อย เตือนภัย” และ “อย.น้อย รู้ไว้ ใช้เป็น” / โครงการ 3 อ.คู่หู ร่วมใจเตือนภัยออนไลน์ (อย.น้อย+อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ ชุมชน+อนามัยฯ) ขับเคลื่อนร่วมกับภาคีเครือข่ายด้วยธรรมนูญสุขภาพตำบลคูสะคาม / โครงการดำเนินงานตรวจร้านค้าแผงลอย ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการด้านการเลือกซื้อของออนไลน์มาจำหน่าย / โครงการจอบสาก (ส้มตำ) / โครงการจอบกระแสด / โครงการจอบเบ็งฉลาก / กิจกรรมลงเยี่ยมบ้านประชาชนโดยกลุ่ม 3 อ.คู่หู (อย.น้อย+อสม.วิทย์ฯ+สภานีออนามัย)

5. โรงเรียนบ้านหนองหิน จังหวัดนครราชสีมา

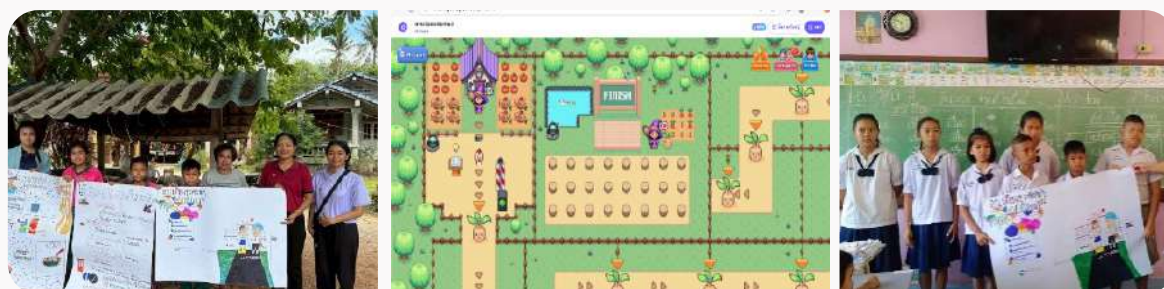
ออย.น้อย รอบรู้ห้องเรียน Metaverse สื่อการเรียนรู้ “ห้องเรียน Metaverse” คือ สื่อสร้างสรรค์ที่จะนำนักเรียนเรียนรู้เกี่ยวอาหารและสารอาหาร รวมถึงสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่โฆษณาเกินจริง โดยจำลองห้องเรียนให้นักเรียนได้สำรวจและเรียนรู้ตามแผ่นป้ายต่าง ๆ และมีการวัดผลประเมินผลจบในห้องเรียนเสมือนจริง

6. โรงเรียนบ้านนาแพงโคกน้ำสร้าง จังหวัดมุกดาหาร

สื่อการเรียนรู้ “บอร์ดเกม ออย.น้อย พญกษัยในดินแดนมหัศจรรย์” คือสื่อการเรียนรู้สุดสร้างสรรค์ที่ออกแบบมาเพื่อยกระดับความรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เกมนี้จะพานักเรียนสนุกสนานกับการตอบคำถาม และไอเกมพิเศษสุดตื่นเต้น พร้อมพัฒนาทักษะสำคัญในการเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้องและปลอดภัย มายกระดับความรู้และสุขภาพที่ดีไปพร้อมกัน

7. โรงเรียนวัดศิรีวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การส่งเสริมความรู้เรื่องการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ โดยใช้หลักการออกแบบการเรียนรู้ ADDIE Model ร่วมกับเกมการศึกษา ZEP QUIZ มีเครื่องมือ องค์ความรู้ สื่อต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้น จากการวิเคราะห์ความต้องการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ได้พัฒนาสื่อเกมการศึกษา Zep Quiz การเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อสอดคล้องกับยุคปัจจุบันและทันสมัย และมีการสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน (CIP) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ และนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วนั้นมาต่อยอด หรือเป็นการเอาชนะมารโซเคิล เพื่อเป็นการลดขยะภายในโรงเรียนได้

8. โรงเรียนบางแก้วพิทยาคม จังหวัดพัทลุง

อย.น้อย บางแก้ว ยกกระดับความรู้และทักษะในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้วยการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ทั้งคลิปวิดีโอ และอินโฟกราฟิก ถ่ายทอดสู่เพื่อนและชุมชน โดยดำเนินกิจกรรมตามวงล้อ PDCA 3 ระยะ เพื่อสร้างสุขภาพแก่เครือข่ายผู้บริโภคยุคใหม่

ด้านสื่อสร้างสรรค์ ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 ผลงาน

1. โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา จังหวัดลพบุรี

สร้างนวัตกรรมและสื่อสร้างสรรค์ที่มีคุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี ในสถานศึกษาที่ปลอดภัย

2. โรงเรียนธาดานารายณ์วิทยา จังหวัดสกลนคร

ดำเนินกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคาร์โบไฮเดรต ลงมือปฏิบัติกิจกรรมสอนการนับคาร์บ ประกวดสื่อเพลงเกี่ยวกับการนับคาร์บ เผยแพร่สื่อเพลงที่ได้รับคัดเลือกให้ครูและนักเรียนโรงเรียนธาดานารายณ์วิทยา นำสื่อเพลงออกเผยแพร่สู่โรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง

3. โรงเรียนพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ออย.น้อยพิบูล สร้างสื่อดี รู้เท่าทันผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างฉลาด โดยการลงพื้นที่ชุมชนจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกวิธี รวมทั้งการจัดตั้งคลินิก ออย.น้อย เพื่อเข้าถึงนักเรียนในโรงเรียน พร้อมกับการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยการเข้าถึงทางสื่อออนไลน์ และบอร์ดเกมโดยมีระบบแม่งานติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. โรงเรียนวัดประสาธนิกร จังหวัดชุมพร

จัดทำวิดีโอสื่อการสอน เรื่อง สวย ใส ไม่ไร้สติ ขึ้นเพื่อให้ความรู้ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพประเภทเครื่องสำอาง และใช้สื่อในการค้นคว้าความรู้ได้อย่างถูกต้อง

5. โรงเรียนพืมนานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล

นักเรียน ชมรม ออย.น้อย ออกแบบและผลิตสื่อสร้างสรรค์โดยนักเรียนเอง เป็นการพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ควบคู่เทคนิคการออกแบบสื่อ เช่น Infographic Motion Graphic คลิปวิดีโอตัวอย่างสื่อสร้างสรรค์ ได้แก่ บริโภคตามใจปากอาจก่อให้เกิดโรค NCDs เผยแพร่สู่สาธารณะและรับฟังความคิดเห็น

6. โรงเรียนคลองทวีวัฒนา (ทองน่วมอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร

แก้ปัญหาเด็กในวัยเรียนมีพฤติกรรมเลือกซื้ออาหารตามการโฆษณาสื่อต่าง ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัย มีการขยายผลไปยังเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการพูดหน้าเสาธง จัดป้ายนิเทศ เติมนรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การตรวจจลลภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพ การตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหาร น้ำดื่ม อีกทั้งมีการจัดทำโครงการ ออย.น้อย สอนน้อง และจัดทำสื่อสร้างสรรค์ โดยจัดทำคลิปวิดีโอ “Healthy Dance Scan NCDs” ส่งเสริมการออกกำลังกายผ่านการเต้นประกอบเพลง พร้อมสอดแทรกความรู้เรื่องโรค NCDs ด้วยสื่อสร้างสรรค์ สนุก เข้าใจง่าย ดึงดูดเยาวชนและชุมชนร่วมเรียนรู้และป้องกันโรคอย่างมีส่วนร่วม

ด้านนวัตกรรม ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 ผลงาน

1. โรงเรียนวัดปากพิงตะวันตก จังหวัดพิษณุโลก

การ์ดเกมส่งเสริมความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ ระบุการดำเนินงาน ใช้กระบวนการ Design Thinking มีขั้นตอนดังนี้ 1. Empathize (การเข้าใจปัญหาและผู้ใช้) 2. Define (การระบุและกำหนดปัญหา) 3. Ideate (การระดมความคิด) 4. Prototype (การสร้างต้นแบบ) 5. Test (การทดสอบและปรับปรุง) 3 วงรอบ

2. โรงเรียนสวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

โรงเรียน ออย.น้อย “เฮลตี้แลนด์ ดินแดนสวนลุมพินี” ด้วยนวัตกรรมวิธีการ 5 กิจกรรม Knowledge Land, Food Land, Healthy Land, Happy Land และ Fitness Test เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัย สุขดี สมส่วน และลดปัญหาภาวะโภชนาการเกินเกณฑ์

ด้านนวัตกรรม ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 ผลงาน

1. โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ จังหวัดชัยนาท

ชุดเกมสร้างสรรค์เสริมสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

2. โรงเรียนกุดบงพิทยาคาร จังหวัดหนองคาย

นวัตกรรมสื่อวีดิโอที่สร้างด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ขยายผลบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการเผยแพร่ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน Youtube และ Facebook เพื่อให้ความรู้กับผู้ปกครองนักเรียน สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่ไปยังกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย เพื่อขยายผลการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสร้างเครือข่ายด้านสุขภาพร่วมกันต่อไปอย่างยั่งยืน

3. โรงเรียนปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช

นวัตกรรม “เครื่องประมวลสารอาหารอัจฉริยะ” (Smart Nutrients Processor) ซึ่งเป็นแอปพลิเคชัน เพื่อช่วยในการคำนวณปริมาณสารอาหารทั้งในอาหารสด และเครื่องปรุง เพื่อนำไปปรุงเป็นอาหารรับประทาน และปริมาณสารอาหารในอาหารสำเร็จรูป เหมาะสำหรับนักเรียนและบุคคลที่มีภาวะอ้วนและเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

4. โรงเรียนดรุณศาสนวิทยา จังหวัดปัตตานี

พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน Oryor Safe Life โดยนำปัญหาในการตั้งศูนย์เฝ้าระวังภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพในโรงเรียนที่ผ่านมา พบว่า ขาดแพลตฟอร์มกลางในการสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพของโรงเรียน ดังนั้น Oryor Safe Life จึงเป็นแพลตฟอร์มในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ การแชร์ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ การเตือนภัย และช่องทางการร้องเรียน แก่ักเรียนในโรงเรียน

สุดยอดชุมชนรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดดเด่นดีเยี่ยม (Best of the Best 2025) ระดับประเทศ

สุดยอดชุมชน บวร.ร. ในการสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ชุมชนตำบลยุหว่า จังหวัดเชียงใหม่ เขตสุขภาพที่ 1

ดำเนินงานผ่าน นวัตกรรม หลัก 3 ต. (ตื่นรู้ ตรวจสอบ ตัดสินใจ)

- ตื่นรู้ : ให้ความรู้/เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
- ตรวจสอบ : ประชาชนมีทักษะในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้เครื่องมือ Line@ FDAThai หรือ ยุหว่า Safe
- ตัดสินใจ : ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างปลอดภัย ส่งเสริมการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานประชาชนมีความรอบรู้เรื่องยาชุด ยาสมุนไพรไม่มีทะเบียน ยา NSAIDs อาการไม่พึงประสงค์ของสเตียรอยด์มากขึ้น ร้อยละ 80

- ไม่พบการจำหน่ายยาชุดและยาแก้ปวดกลุ่ม NSAIDs ในร้านชำร้อยละ 94.4
- ไม่พบการขายยาสมุนไพรไม่มีทะเบียนในร้านชำร้อยละ 88.6 ในตลาดนัดร้อยละ 80
- มีแกนนำที่ได้รับการอบรมเสริมศักยภาพ 215 คน เกิดเวทีให้ความรู้แกนนำ 3 ครั้ง และมีมาตรการทางสังคมที่มาจากเวทีประชาคม ไม่ให้พ่อค้าเร่เข้ามาในหมู่บ้าน หากพบให้แจ้งผู้นำหมู่บ้าน
- เกิดนโยบายในระดับท้องถิ่นในการทำงานด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ชุมชน บวร.ร. หน้าใหม่ ผลงานโดดเด่นในการสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ชุมชนตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา เขตสุขภาพที่ 12

ดำเนินงานผ่าน นวัตกรรมหุ่นไล่กา 6อ 6เอะ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย เพื่อให้คนในชุมชนมีแนวทางในการเฝ้าระวังในการเลือกซื้อ เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ผลการดำเนินงาน คณะทำงานมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีการรายงานผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.47 (13/15 เรื่อง) เป็นร้อยละ 100 (95/95 เรื่อง) ระดับความเสี่ยงของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยลดลงจากระดับสูงเป็นระดับต่ำ ร้านชำผ่านเกณฑ์คุณภาพร้านชำปลอดภัยอันตรายตามเกณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 50 ร้าน เป็น 154 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 100 (154/154) ของร้านชำที่ดำเนินการ และเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.06 (50/332) เป็นร้อยละ 46.38 (154/332) ของร้านชำทั้งหมดในระดับอำเภอ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังและประชาชนที่ใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยได้รับการจัดการปัญหาร้อยละ 100 (24/24 คน) 100 (43/43 คน) ตามลำดับ ระดับความเสี่ยงของผู้ป่วยโรคเรื้อรังและประชาชนลดลงจากระดับสูง เป็นระดับต่ำ การแจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยผ่านกลุ่มไลน์ คณะทำงาน เพจ facebook ร้อยละ 100 (95/95 เรื่อง) บุคคลต้นแบบการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยเพิ่มขึ้นจาก 7 คน เป็น 41 คน ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชนผ่านเกณฑ์ประเมินระดับเข้มแข็ง ร้อยละ 75 (9/12 แห่ง) ระดับพัฒนาร้อยละ 25 (3/12 แห่ง) และได้ต้นแบบเครือข่าย บวร.ร. ตำบลควนรู “5ส MODEL” รูปแบบการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในชุมชน ระดับหน่วยบริการปฐมภูมิ

ชุมชน บวร.ร. ผลงานสร้างสรรค์ในการสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย เขตสุขภาพที่ 2

ดำเนินงานสร้างสรรค์นวัตกรรม 5 ต

- ต 1 = ติดอาวุธทางปัญญาให้แก่เครือข่าย
- ต 2 = การติดตามและแก้ปัญหาคาการใช้จ่ายที่บ้านให้กับผู้ป่วย
- ต 3 = ตั้งศูนย์ดูแลสุขภาพโรงเรียนสุขภาพvikayam
- ต 4 = ตาไว
- ต 5 = ไตดี

ผลการดำเนินงาน เกิดข้อตกลงของชุมชน วัด โรงเรียน ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ร่วมกันลดเค็ม ลดคาร์บ (อาหารลดโซเดียม) เกิดทีมทำงานเครือข่าย บวร.ร. ที่มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น โดยนำต้นกุนของแต่ละเครือข่ายมาร่วมแก้ปัญหาโดยใช้นวัตกรรม 5 ต ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาคาการใช้จ่ายผู้ป่วยอย่างเป็นระบบ

ชุมชนตำบลวังแสง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เขตสุขภาพที่ 7

ดำเนินงานสร้างสรรค์นวัตกรรม 3 ป

ป1 ปลุกฝัง ให้ความรู้

ป2 ป้องกัน การจำหน่ายยาในชุมชน

ป3 ปั้นเครือข่าย

ผลการดำเนินงานชุมชนตำบลวังแสงใช้ยาปลอดภัย โดยใช้กิจกรรม “ชุมชนร่วมใจใช้ยาปลอดภัยห่างไกลโรค NCDs” เพิ่มขึ้น พบว่า จำนวนร้านชำที่จำหน่ายยาห้ามจำหน่าย เข้าร่วมกิจกรรม 21 ร้าน ตรวจพบ 11 ร้าน หลังเข้าร่วมกิจกรรม ไม่พบร้านใดจำหน่ายยาห้ามจำหน่ายเลย (ลดลงเหลือ 0 ร้าน) การติดตามการใช้ยาในกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละของผู้ใช้ยาที่เสี่ยงมีสารสเตียรอยด์ลดลงจากร้อยละ 70 เหลือร้อยละ 16.67 จำนวนผู้ที่รับประทานยาอย่างถูกวิธี ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาอย่างถูกวิธีคิดเป็นร้อยละ 28.98 และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71.97 มีเครือข่ายความร่วมมือจัดกิจกรรม “ชุมชนร่วมใจใช้ยาปลอดภัยห่างไกลโรค NCDs” ในชุมชนอย่างยั่งยืน มีการพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ประชาชนกลุ่มเสี่ยงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาอย่างชัดเจน การสร้างความตระหนักรู้ และพฤติกรรมการใช้ยาอย่างปลอดภัยในชุมชนที่สามารถดำเนินต่อไปได้แม้สิ้นสุดโครงการ ด้วยการวางระบบติดตาม Application อย.วังแสง

สุดยอดสถานศึกษา (โรงเรียน อย.น้อย) รอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดดเด่นดีเยี่ยม (Best of the Best 2025) ระดับประเทศ

ด้านคลื่นลูกใหม่ ผลงานโดดเด่น ประเภท: โรงเรียนขนาดเล็ก
“โรงเรียนบ้านคลองคล้า จังหวัดสงขลา”

ดำเนินงานภายใต้ “**Start+Model**” ประกอบด้วย
S – Survey สำรวจปัญหาสุขภาพในโรงเรียน
T – Training อบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่นักเรียน อย.น้อย
A – Activities จัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน อย.น้อย
R – Report ประเมินผลกิจกรรม
T – Teaching ขยายผล
+ (Plus) - การประชาสัมพันธ์ บอกต่อ

สื่อเกม อย.น้อย สอนน้อง จำนวน 4 เกม ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ที่มีการประเมินผลสื่อ
และมีการปรับปรุงพัฒนางานร่วมกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่

1. เลือกอย่างไรให้ดีต่อสุขภาพ
2. หินขนมหวาน
3. วัยใส ใส่ใจอาหารและยา
4. ทบทวนความรู้ “นักสืบ อย.ตัวจิ๋ว”

ผลการดำเนินกิจกรรม นักเรียนมีความรู้ในการเลือกอาหาร การยับยั้งชั่งใจ และการได้รับคำแนะนำข้อมูลสูงขึ้น
เป็นร้อยละ 86.86, 84.71 และ 86.57 ตามลำดับ

ด้านผลิตภัณฑ์ใหม่ ผลงานโดดเด่น ประเภท: โรงเรียนขนาดใหญ่ “โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ดำเนินกิจกรรมภายใต้ 5 ส. Model ได้แก่

1. เสริมความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (อบรมให้ความรู้ เสียงตามสาย เติมนรณรงค์ บูรณาการการเรียนการสอนกับวิชาสุขศึกษา เผยแพร่ความรู้ผ่านทางช่องทางโซเชียลมีเดีย)
2. สร้างสรรค์สื่อเพื่อเสริมสร้างโภชนาการสมวัย (ร่วมมือกับศูนย์บริการสาธารณสุขในการให้ความรู้แก่นักเรียน เลือกบริโภคอาหารตามสัญญาณไฟจราจรสร้างนวัตกรรม “TRAFFIC LIGHT FOOD” “สื่อเรื่องพายุ สลายไขมัน” “สื่อปั่นนี้ก็แคล” และคำนวณพลังงานอย่างง่าย)
3. สำรวจอาหารรอบรั้วโรงเรียน
4. ใส่ใจผลิตภัณฑ์สุขภาพใกล้ตัว
5. สร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ (สเปรย์สมุนไพรกันยุง) ซึ่งได้รับอนุญาตจาก อย. “วอ. 95/2564”

และกิจกรรมสร้างค่านิยมในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ “Healthy Hero คู่สุขภาพดี” ถ่ายทอดความรู้การอ่านฉลากผลิตภัณฑ์สู่ครอบครัว

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนมีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ สามารถเลือกบริโภคได้ถูกต้อง ปลอดภัย ร้อยละ 90
2. นักเรียนมีความรู้ ทักษะ การวิเคราะห์ฉลากโภชนาการ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลือกบริโภคได้ถูกต้องเหมาะสม ร้อยละ 90
3. นักเรียนมีน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 88.74 และมีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐานลดลงจากร้อยละ 15.56 เป็น 9.60

ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ประเภท: โรงเรียนขนาดเล็ก “โรงเรียนวัดคลองบางเตือ จังหวัดนครสวรรค์”

- จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ปี
- บูรณาการการเรียนการสอนกับ 8 กลุ่มสาระ
- ภาควิชา 20 ชุมชน 12 โรงเรียน
- จัดทำ MOU ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชนร่วมกับภาควิชา
- ดำเนินกิจกรรม

(1) “อาหารสตรีทฟู้ดปลอดภัย ไร้สารปนเปื้อน” สํารวจสารปนเปื้อนในอาหาร จำนวน 25 ร้าน / ให้ความรู้แก่ร้านสตรีทฟู้ด / มอบธงขาวแก่ร้านที่ผ่านการประเมิน

(2) “ร้านชำปลอดภัยใส่ใจผู้บริโภค” ตรวจสอบอาหาร ยา เครื่องสำอาง และวัตถุอันตรายที่ใช้ในครัวเรือนที่จำหน่ายในร้านขายของชำ จำนวน 20 ร้าน โดยใช้แบบประเมินร้านขายของชำ / ให้ความรู้แก่ร้านชำ / กำจัดผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในชุมชน / ส่งเสริมให้มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ / มอบ ธงมังกรน้อย “ร้านชำปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค”

(3) “กินอย่างไร ห่างไกลโรค NCDs” ดำเนินงานร่วมกับ รพ.สต. และ อสม. ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารลดหวาน มัน เค็ม เพื่อลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค (NCDs) / ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในวันสำคัญต่าง ๆ / ร่วมกับผู้ใหญ่บ้านให้ความรู้แก่คนในหมู่บ้านในเวทีประชาคมหมู่บ้าน / ให้ความรู้เรื่องสารปนเปื้อนในอาหารแก่ผู้ประกอบการในตลาดนัด / ถวายความรู้พระสงฆ์ร่วมกับทีม บวร.ร.

ผลการดำเนินงาน

1. ร้านสตรีทฟู้ดไม่มีสารปนเปื้อนในอาหาร ร้อยละ 100
2. ร้านขายของชำผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 100
3. คนในชุมชนมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.30 เป็น 98.20 มีพฤติกรรมบริโภคหวาน มัน เค็ม ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 25
4. นักเรียนแกนนำ ออยน้อยมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 73.33 เป็น 98.33

ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ประเภท: โรงเรียนขนาดใหญ่ “โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ จังหวัดลำปาง”

ดำเนินกิจกรรมภายใต้ “CHECK IN MODEL” ได้แก่

- C – Community (ชุมชน) – วิทยุชุมชน 3,000 คน / เครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน 17 หน่วยงาน / อสม. นักเรียน ออยน้อย ลงพื้นที่ / ลงนาม MOU ความร่วมมือนโยบายสุขภาพ
- H – Healthy (สุขภาพ) - อบรมให้ความรู้เรื่องโรค NCDs / ร่วมวิเคราะห์ปัญหา / ตรวจสอบสุขภาพชุมชน / มีนโยบายสุขภาพร่วม
- E – Eating (การบริโภค) - สอนวิธีอ่านฉลาก / สำรวจพฤติกรรม / ปรับเมนูครอบครัว / สร้างมาตรฐานร้านค้า
- C – Care (การดูแล) - สร้างระบบเตือนภัย / กำหนดมาตรการสุขภาพ / สร้างระบบดูแล / มีเครือข่ายเฝ้าระวัง
- K – Knowledge (ความรู้) – ถ่ายทอดผ่านสื่อ / แลกเปลี่ยนเรียนรู้ / ฝึกแกนนำทุกระดับ / บูรณาการหลักสูตรผ่านขั้นตอนการมีส่วนร่วม (1) To Inform - แจ้งข้อมูล (2) To Consult -ปรึกษาหารือ (3) To Involve - เข้าร่วมดำเนินการ และ (4) To Collaborate - ร่วมมือกันทำ

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนมีความรู้เรื่องฉลากโภชนาการ พฤติกรรมบริโภค พฤติกรรมการเลือกซื้อ และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อน ครอบครัว และชุมชนได้เพิ่มขึ้น
2. ผู้ปกครองมีความรู้ / ทักษะ พฤติกรรมในครัวเรือน และการเผยแพร่ความรู้เพิ่มขึ้น
3. ร้านค้าในชุมชนมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีฉลากครบถ้วน มีร้านค้าสุขภาพต้นแบบเพิ่มขึ้น
4. สังคมปลอดภัยในวัดเพิ่มขึ้น พระสงฆ์ให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพได้

ด้านสื่อสร้างสรรค์ ประเภท: โรงเรียนขนาดเล็ก “โรงเรียนบ้านนาแพงโคกน้ำสร้าง จังหวัดมุกดาหาร”

“ออย.น้อย พจญภัยในดินแดนมหัศจรรย์ : ORYORNOI Adventure in Wonderland” สื่อความรู้ในรูปแบบบอร์ดเกมทั้งในรูปแบบออฟไลน์ และออนไลน์ ออกแบบในรูปแบบของเกมบันไดงู ที่มีการ์ดคำถาม การ์ดพลังพิเศษ ที่มีด่านเกมต่าง ๆ ได้แก่

- เมืองแห่งสังคมชีวิตจริง เน้นคำถามบูรณาการทุกเรื่อง
- เมืองแห่งเครื่องสำอาง เน้นคำถามเกี่ยวกับการใช้เครื่องสำอางอย่างถูกวิธี
- เมืองแห่งวัตถุดิบตราขาย เน้นคำถามเกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบตราขายต่าง ๆ
- เมืองแห่งยารักษาโรค เน้นคำถามเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างถูกวิธี
- เมืองแห่งเครื่องมือแพทย์ เน้นคำถามเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือแพทย์อย่างถูกวิธี
- เมืองแห่งร้านสะดวกซื้อ เน้นคำถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร

มีการติดตามประสิทธิภาพการสื่อสาร (M&E) – สังเกตพฤติกรรมระหว่างเล่น / ประเมินผลจากการตอบคำถาม / ทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเล่น / Focus Group Discussion และประเมินความพึงพอใจ

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มขึ้น ร้อยละ 82.64
2. นักเรียนมีทักษะในการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์เบื้องต้น ร้อยละ 85.25
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร้อยละ 97.50
4. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร้อยละ 100
5. นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ร้อยละ 90.89

ด้านสื่อสร้างสรรค์ ประเภท: โรงเรียนขนาดใหญ่ “โรงเรียนพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี”

ดำเนินงานโดยใช้ระบบแบ่งงาน แบ่งงานแกนนำ ออย.น้อย ตามความถนัด สร้างสื่อความรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพทั้งรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ได้แก่

“เกมบิงโก นับบคาร์บอนไลน์” จับคู่อาหารกับคำคาร์บ / มีคู่มือการนับบคาร์บประกอบ

“บอร์ดเกมอูโน่ ฉลากผลิตภัณฑ์”

“บอร์ดเกมบิงโก ยาสามัญประจำบ้าน”

“บอร์ดเกม สื่อการสอน ออย.น้อย ชวนเช็ก”

“บอร์ดเกม พลิกกระดาด อาหารและยา”

“บอร์ดเกมอาหารหน้าโรงเรียน”

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนแกนนำ ออย.น้อย มีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 94.44
2. นักเรียนแกนนำ ออย.น้อย มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น

ด้านนวัตกรรม ประเภท: โรงเรียนขนาดเล็ก “โรงเรียนสวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร”

“เฮลตี้แลนด์ ดินแดนสวนลุมพินี” สร้างความรู้ ทักษะ สุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพของนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม

1. **Knowledge Land** เผยแพร่ความรู้หน้าเสาธง / บูรณาการกับวิชาต่าง ๆ จัดกิจกรรมผ่านเกม การเล่านิทาน / จัดกิจกรรมอ่านฉลาก
2. **Food Land** จัดประกวดเมนูสุขภาพ / ตรวจสอบปนเปื้อนในอาหาร / นักเรียนและผู้ปกครอง ร่วมกันส่งเมนูสุขภาพผ่านทางไลน์กลุ่ม / ติดตามประเมินสุขภาวะของนักเรียน
3. **Healthy Land** กิจกรรมออกกำลังกาย / เกมเคลื่อนไหวร่างกาย
4. **Happy Land** เกมคำใบ้เมนูอาหารที่มีประโยชน์ / รถไฟลูกโป่งอาหาร 5 หมู่ / จู๋กินทางอาหารหลัก 5 หมู่
5. **Fitness Land** ทดสอบสมรรถภาพทางกาย / ติดตามประเมินผลสุขภาวะนักเรียน

ผลการดำเนินกิจกรรม

นักเรียนมีภาวะโภชนาการสมส่วนเพิ่มขึ้น 358 คน จากเดิม 294 คน

ด้านนวัตกรรม ประเภท: โรงเรียนขนาดใหญ่ “โรงเรียนปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช”

“นวัตกรรมเครื่องประมวลสารอาหารอัจฉริยะ (Smart Nutrient Processor)” เพื่อการลดภาวะอ้วนในนักเรียน โดยใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน “Smart Nutrient Processor” ระบบจะคำนวณ BMR BMI TDEE หากต้องการรับประทานอาหารให้เลือกส่วนผสม เนื้อสัตว์ ข้าว เครื่องปรุง ระบบจะคำนวณปริมาณของอาหารแต่ละชนิดที่เหมาะสมให้ รวมถึงวิธีการดูแลรักษาโรคที่เป็นอยู่

ผลการดำเนินงานกิจกรรม

1. นักเรียนน้ำหนักลดลง 72 คน คิดเป็นร้อยละ 90
2. นักเรียนมีรอบเอวลดลง 68 คน คิดเป็นร้อยละ 85
3. นักเรียนมีค่า BMI ปกติ 53 คน คิดเป็นร้อยละ 66

ส่วนที่ 4 ผลการประเมินความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Health Product Literacy)

ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพตามหลักการ V-shape Model

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อย. ดำเนินการสำรวจความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพตามกรอบแนวคิดการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ **แสดงดังภาพที่ 9** โดยสำรวจในกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรมตามรูปแบบของ อย. จำนวน 2,075 คน เป็นตัวแทนจากเขตสุขภาพทั้ง 12 เขตทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในระดับเพียงพอขึ้นไปร้อยละ 80.83 โดยมีคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ที่ 174.90 จากคะแนนเต็ม 240 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกตาม 6 องค์ประกอบของความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ “เพียงพอ” ถึง “ดีเยี่ยม” โดยเฉพาะด้านความเข้าใจ และเปลี่ยนพฤติกรรม มีสัดส่วนผู้ที่อยู่ระดับ “ดีเยี่ยม” ค่อนข้างสูงร้อยละ 20 และร้อยละ 21.35 ตามลำดับ

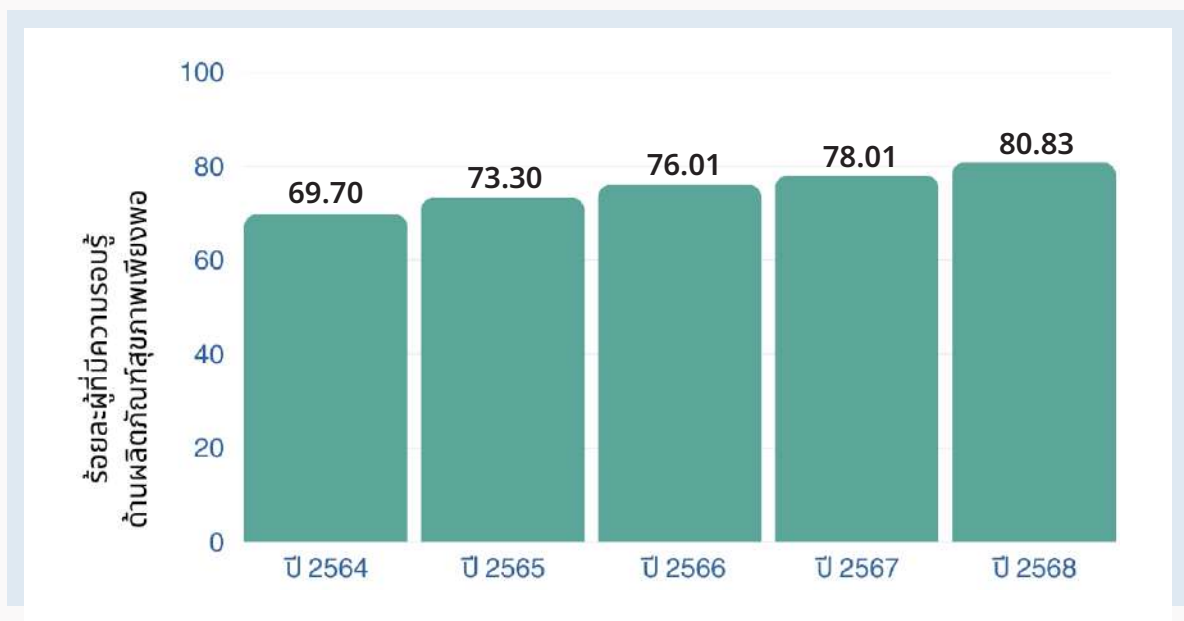
ตารางที่ 2 ผลการสำรวจความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเป้าหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ผลการสำรวจ	จำนวนตัวอย่าง (N)	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.Deviation)
ความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	2,075	43.92	240.00	174.90	27.92
การเข้าถึง	2,075	12.92	54.00	39.63	6.94
ความเข้าใจ	2,075	7.00	42.00	31.07	5.76
ได้ตอบ ชักถาม แลกเปลี่ยน	2,075	6.00	36.00	25.48	5.31
ตัดสินใจ	2,075	6.00	36.00	25.63	5.27
เปลี่ยนพฤติกรรม	2,075	5.00	30.00	22.59	4.51
บอกต่อ	2,075	7.00	42.00	30.50	6.21

ตารางที่ 3 ผลการสำรวจความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเป้าหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ผลการสำรวจ	ไม่เพียงพอ	มีปัญหา	เพียงพอ	ดีเยี่ยม
ความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	4.38%	14.79%	69.11%	11.72%
การเข้าถึง	5.11%	18.89%	62.80%	13.20%
ความเข้าใจ	5.98%	23.95%	50.07%	20.00%
โต้ตอบ ชักถาม แลกเปลี่ยน	11.42%	30.46%	46.51%	11.61%
ตัดสินใจ	9.25%	32.63%	46.22%	11.90%
เปลี่ยนพฤติกรรม	7.13%	26.84%	44.67%	21.35%
บอกต่อ	8.48%	29.01%	46.51%	16.00%

ทั้งนี้ เมื่อเทียบค่าเฉลี่ยความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2564 - 2568 พบว่า ความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 69.70 73.30 76.01 78.01 และ 80.83 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละปีมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์เพียงพอทั้งหมด

ภาพที่ 10 ร้อยละผู้ที่มีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเพียงพอ ตั้งแต่ปี 2564-2568

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้สื่อสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้สื่อสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานสร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้สื่อสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

